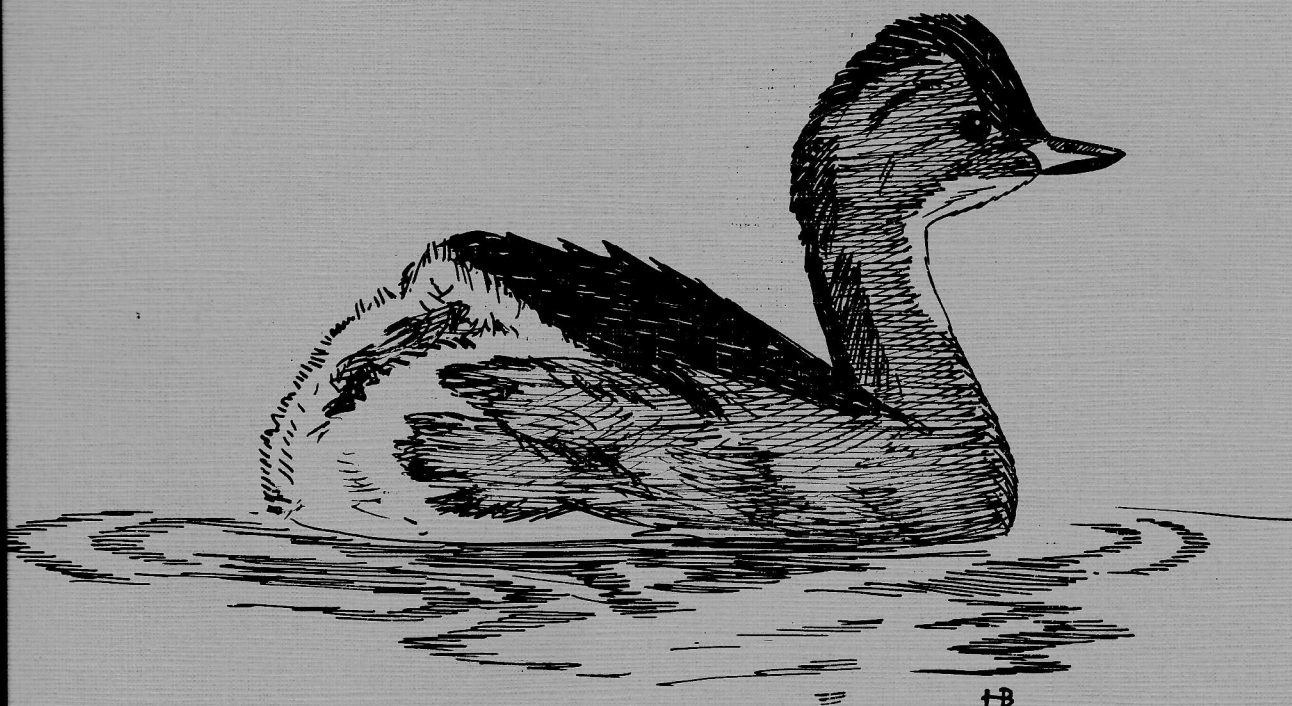

**BROEDVOGELS VAN DE VISVIJVERS TE VALKENSWAARD
TEN OOSTEN VAN DE TONGELREEP
IN 1993**

geïnterviewd door:
samenstelling:
uitgave:

Vogelwerkgroep De Kempen
Jan Kolsters
Vogelwerkgroep De Kempen, december 1993

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding	1
2 Werkwijze	2
2.1 Medewerkers	2
2.2 Soorten	2
2.3 Veldwerk	3
3 Broedvogels	5
4 Niet-broedvogels	17
5 Conclusies	18

1 INLEIDING

In navolging van de broedvogelinventarisatie door Vogelwerkgroep de Kempen in 1991, is in 1993 opnieuw een inventarisatie uitgevoerd op de Visvijvers te Valkenswaard ten oosten van de Tongelreep. In dit rapport wordt het resultaat van laatstgenoemde inventarisatie weergegeven. Daarnaast wordt een vergelijking gemaakt met de resultaten verkregen in 1991.

Om een betrouwbare vergelijking mogelijk te maken zijn tijdens het veldwerk dezelfde soorten ingetekend als in 1991. Een lijst van deze soorten is weergegeven in hoofdstuk 2.

Voor wat betreft de interpretatie van de in het veld verzamelde gegevens is gebruik gemaakt van de in 1993 verschenen, vernieuwde handleiding voor broedvogel onderzoek van SOVON. De in 1991 gebruikte BSP handleiding wijkt hiervan slechts weinig af, zodat een vergelijking tussen beide onderzoeksjaren gerechtvaardigd is. Het enige wezenlijke verschil is dat in de handleiding van 1993 de zogenaamde fusie-afstanden per soort zijn opgenomen (te gebruiken bij niet-uitsluitende waarnemingen). Deze fusie-afstanden zijn bij het vaststellen van het aantal territoria in 1993 in acht genomen. Ook hierdoor zijn echter geen grote verschillen te verwachten met de inventarisatie van 1991 omdat voorheen natuurlijk ook fusie-afstanden gehanteerd werden, zij het toen op grond van ervaring in plaats van de gestandaardiseerde afstanden van 1993.

Voor een gedetailleerde beschrijving van het gebied en de status van de verschillende broedvogels in de Kempen wordt verwezen naar het verslag van de inventarisatie van 1991: 'Tom Heijnen, Broedvogels van de visvijvers te Valkenswaard ten oosten van de Tongelreep in 1991, uitgave Vogelwerkgroep de Kempen, juni 1992'.

2 WERKWIJZE

2.1 MEDEWERKERS

De vaste inventarisatie-ploeg bestond uit: Hans Hermans, Henk Munsters, Gerrit Vink, Pieter Wouters en Jan Kolsters en werd incidenteel aangevuld met Tom Heijnen, Geert Sanders, Albert Vrijaldenhoven, Willem Veenhuizen en Mari de Bijl (Brabants Landschap).

2.2 SOORTEN

Dezelfde soorten als in 1991 zijn ingetekend tijdens de bezoeken, hetgeen neerkomt op alle kolonievogels, zeldzame- en schaarse broedvogels zoals in 1986 door SOVON ten behoeve van het BSP project geformuleerd, aangevuld met een aantal van de overige soorten (algemene broedvogels). Al deze soorten zijn in onderstaand overzicht gemerkt met een zwarte stip.

Kolonievogels

aalschover	008	●	—	—	grote stern	109	●	—	—
bl. reiger	012	●	—	—	visdief	110	●	—	—
purp. reiger	013	●	—	—	noordse stern	111	●	—	—
lepelaar	015	●	—	—	dwergstern	112	●	—	—
kokmeeuw	104	●	—	—	zwarte stern	113	●	—	—
stormmeeuw	105	●	—	—	oeverzwaluw	137	●	—	—
kl. mantelm.	106	●	—	—	roek	204	●	—	—
zilvermeeuw	107	●	—	—	...	...	—	—	—

Zeldzame broedvogels

		1	2	3			1	2	3
geoorde fuut	007	●	—	—	ijsvogel	126	●	—	—
roerdomp	009	●	—	—	draaihals	128	●	—	—
woudaapje	010	●	—	—	duinpieper	140	●	—	—
ooievaar	014	●	—	—	gr. gele kwik.	147	●	—	—
gr. gans	022	●	—	—	rouwkwik	149	●	—	—
pijlstaart	030	●	—	—	paapje	159	●	—	—
krooneend	033	●	—	—	kramsvogel	164	●	—	—
bruine kiek.	048	●	—	—	gr. karekiet	174	●	—	—
blauwe kiek.	049	●	—	—	baardman	187	●	—	—
grauwe kiek.	050	●	—	—	gr. klauwier	198	●	—	—
korhoen	060	●	—	—	klapekster	199	●	—	—
pors. hoen	065	●	—	—	bonte kraai	206	●	—	—
kwart. koning	066	●	—	—	keep	212	●	—	—
kluut	071	●	—	—	eur. kanarie	213	●	—	—
bontbek plev.	073	●	—	—	ortolaan	226	●	—	—
strandplev.	074	●	—	—	grauwe gors	228	●	—	—
velduil	123	●	—	—	...	...	—	—	—
nachtzwal.	124	●	—	—	...	...	—	—	—

09 Schaarse broedvogels

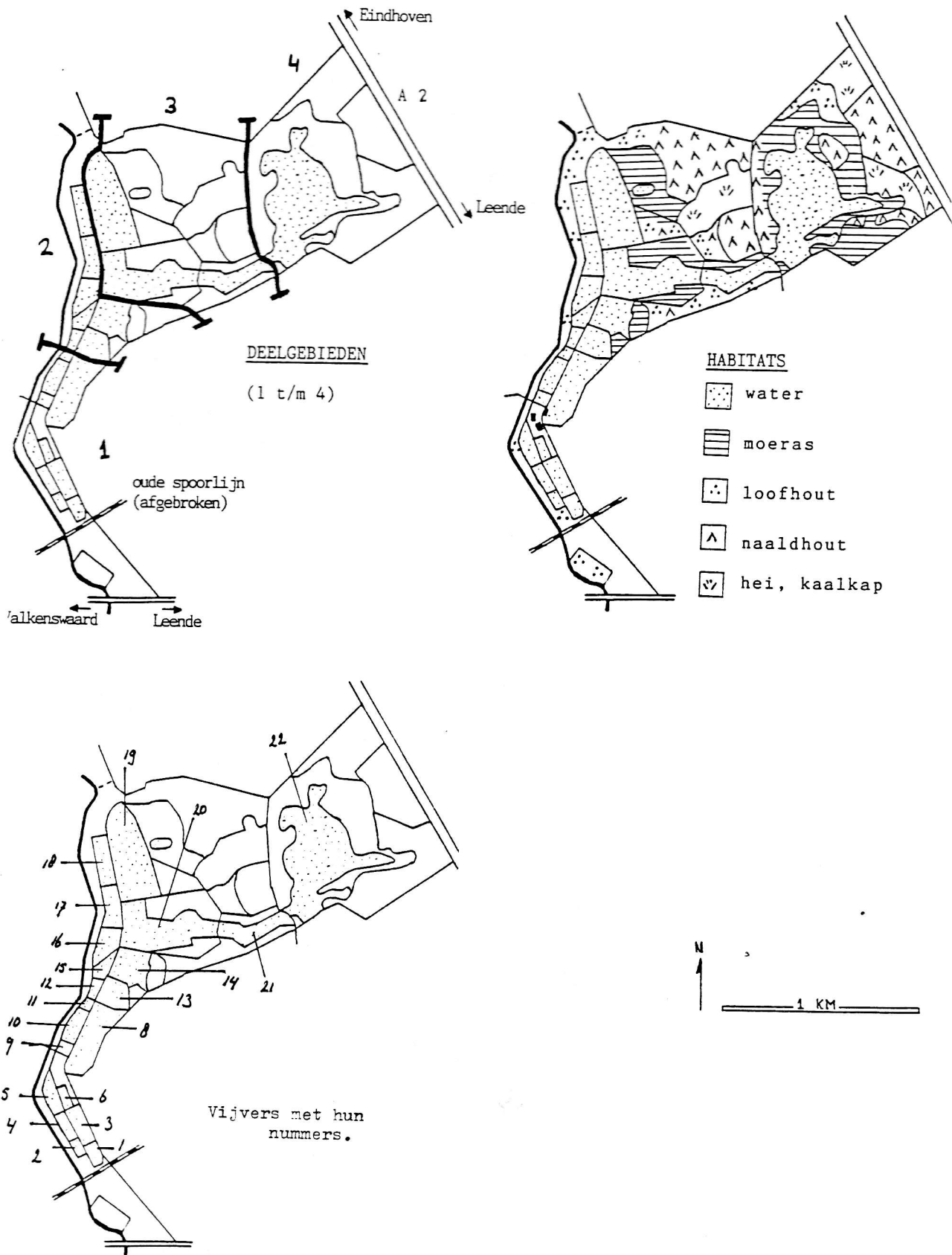
dodaars	003	●	—	—	gr. specht	129	●	—	—
fuut	004	●	—	—	zw. specht	130	●	—	—
knobbelzw.	016	●	—	—	kl.b. specht	132	●	—	—
bergeend	025	●	—	—	kuifleeuwerik	133	●	—	—
krakeend	027	●	—	—	boomleeuw.	134	●	—	—
wintertaling	028	●	—	—	eng. g. kwiks	146	●	—	—
zomertaling	031	●	—	—	nachtegaal	155	●	—	—
slobeend	032	●	—	—	blauwborst	156	●	—	—
tafeleend	034	●	—	—	roodb. tapuit	160	●	—	—
kuifeend	035	●	—	—	tapuit	161	●	—	—
eiderend	037	●	—	—	spr.haanrietz.	169	●	—	—
wespendief	045	●	—	—	snor	170	●	—	—
havik	051	●	—	—	rietzanger	171	●	—	—
sperwer	052	●	—	—	fluiter	180	●	—	—
buizerd	053	●	—	—	vuurgoudh.	184	●	—	—
torenavalk	056	●	—	—	glanskop	189	●	—	—
boomvalk	058	●	—	—	boomklever	195	●	—	—
patrijs	061	●	—	—	wielewaal	197	●	—	—
kwartel	062	●	—	—	putter	215	●	—	—
waterral	064	●	—	—	sijs	216	●	—	—
kl. plevier	072	●	—	—	barmsijs	219	●	—	—
kemphaan	086	●	—	—	kruisbek	220	●	—	—
watersnip	088	●	—	—	appelvink	222	●	—	—
houtsnip	089	●	—	—	geelgors	225	●	—	—
wulp	093	●	—	—	canad. gans	444	●	—	—
tureluur	095	●	—	—	nijlgans	446	●	—	—
kerkuil	119	●	—	—	casarca	447	●	—	—
steenuil	120	●	—	—	mand. eend	453	●	—	—
bosuul	121	●	—	—	halsb.park.	895	●	—	—
ransuil	122	●	—	—					

10 Algemene broedvogels

wilde eend	029	—	—	—	kl. karekiet	173	—	—	—
fazant	063	—	—	—	spotvogel	175	●	—	—
waterhoen	067	—	—	—	braamsluiper	176	●	—	—
meerkot	068	—	—	—	grasmus	177	●	—	—
scholekster	070	●	—	—	tuinfluiter	178	—	—	—
kievit	078	—	—	—	zwartkop	179	—	—	—
grutto	090	●	—	—	tijftjaf	181	—	—	—
holenduif	114	●	—	—	fitis	182	—	—	—
houtduif	115	—	—	—	goudhaantje	183	—	—	—
turkse tortel	116	—	—	—	grauwe vlieg	185	●	—	—
tortelduif	117	●	—	—	bonte vlieg	186	●	—	—
koekoek	118	—	—	—	staartmees	188	—	—	—
gierzwaluw	125	—	—	—	matkop	190	—	—	—
gr.b. specht	131	●	—	—	kuifmees	191	●	—	—
veldleeuwer.	135	—	—	—	zw. mees	192	●	—	—
boerenzwal.	138	—	—	—	pimpelmees	193	—	—	—
huiszwaluw	139	●	—	—	koolmees	194	—	—	—
boompieper	141	●	—	—	boomkruiper	196	●	—	—
graspieper	142	●	—	—	vl. gaai	200	—	—	—
gele kwik.	145	●	—	—	ekster	201	—	—	—
witte kwik.	148	—	—	—	kauw	203	—	—	—
winterkoning	152	—	—	—	zw. kraai	205	—	—	—
heggemus	153	—	—	—	spreeuw	208	—	—	—
roodborst	154	—	—	—	huismus	209	—	—	—
zw. roodst.	157	●	—	—	ringmus	210	—	—	—
gekr. roodst.	158	●	—	—	vink	211	—	—	—
merel	163	—	—	—	groenling	214	—	—	—
zanglijster	165	—	—	—	kneu	217	—	—	—
grote lijster	167	●	—	—	goudvink	221	●	—	—
bosrietz.	172	●	—	—	rietgors	227	—	—	—

2.3 VELDWERK

Bij het veldwerk is dezelfde methode gevolgd als in 1991. De opdeling van het gebied in 4 deelgebieden en de nummering van de vijvers zoals in 1991 vastgelegd is ook gehandhaafd en is weergegeven op onderstaande kaartjes, alsmede de verschillende begroeiïngstypen.

De bezoekdata met vermelding van het geïnventariseerde deelgebied, zijn weergegeven in onderstaande tabel.

<i>datum</i>	<i>tijd</i>	<i>onderzocht gebied</i>	<i>weer</i>
14-3	9.00 - 13.30	1, 2, 3, 4 globaal	
24-3	5.45 - 11.00	1, 2 en gedeeltelijk 3, 4	0 - 12°C zonnig, windstil
27-3	7.15 - 10.00	1, 2	~0°C, zonnig
29-3	7.15 - 11.15	3, 4	~10°C, windstil
30-3	8.00 - 11.30	3, 4	-1°C, zonnig, windstil
3-4	6.55 - 10.45	3, 4	~2°C, helder na mist
7-4	6.30 - 11.00	1, 2 en gedeeltelijk 3, 4	4 - 7°C, bewolkt, wind
11-4	6.15 - 10.15	3, 4 en gedeeltelijk 2	~5°C, ged. lichte regen
17-4	6.45 - 9.00	1, 2	~10°C, zwaar bewolkt
20-4	20.15 - 21.35	4 en gedeeltelijk 3	~18°C, windstil, licht bew.
24-4	6.45 - 9.00	1, 2 en gedeeltelijk 3, 4	~17°C, zonnig
25-4	5.45 - 11.15	3, 4 en 1, 2 op eenden	~13°C, bewolkt, wind
27-4	5.45 - 8.15	1, 2	~18°C, zonnig
30-4	5.35 - 11.00	3, 4 en gedeeltelijk 2	helder, windstil, zwoel
8-5	6.00 - 9.30	1, 2	~18°C, zonnig
9-5	5.30 - 9.30	1, 2 en gedeeltelijk 3	zonnig na onweer
11-5	5.15 - 9.05	3, 4	14°C, helder, wind
13-5	5.15 - 8.00	1, 2 en gedeeltelijk 3	10 - 15°C bewolkt
16-5	20.30 - 22.05	1, 2	heldere avond
19-5	5.00 - 9.50	1, 2 en gedeeltelijk 3, 4	warm, bewolkt
23-5	4.40 - 9.30	3, 4 (ged) en 1, 2 op eenden	~10°C, helder na mist
28-5	21.00 - 23.30	Greveschutven per boot	~20°C, zwoele avond
30-5	5.00 - 8.30	3, 4	bewolkt, lichte regen
5-6	5.50 - 7.40 4.45 - 9.30	1, 2 4 en gedeeltelijk 3	~16°C, zonnig
9-6	21.10 - 22.50	3, 4 gedeeltelijk	~25°C, zeer zwoel
16-6	4.30 - 8.15	1,2 en gedeeltelijk 3	bewolkt, deels regen

3 BROEDVOGELS

In dit hoofdstuk worden die broedvogels besproken welke in 1991 of in 1993 (of in beide jaren) in het gebied werden aangetroffen. Voor enkele soorten waarbij grote verschillen tussen beide jaren werden aangetroffen, zijn stippenkaarten van beide jaren opgenomen. Aan het einde van het hoofdstuk zijn per soort de territoria weergegeven voor 1993. In de meeste gevallen is niet naar nesten gezocht zodat de stippen op de kaartjes het zwaartepunt van de waarnemingen per territorium markeren en dus in de meeste gevallen niet de plaats van het nest.

Dodaars

1993: 23

1991: 20-21

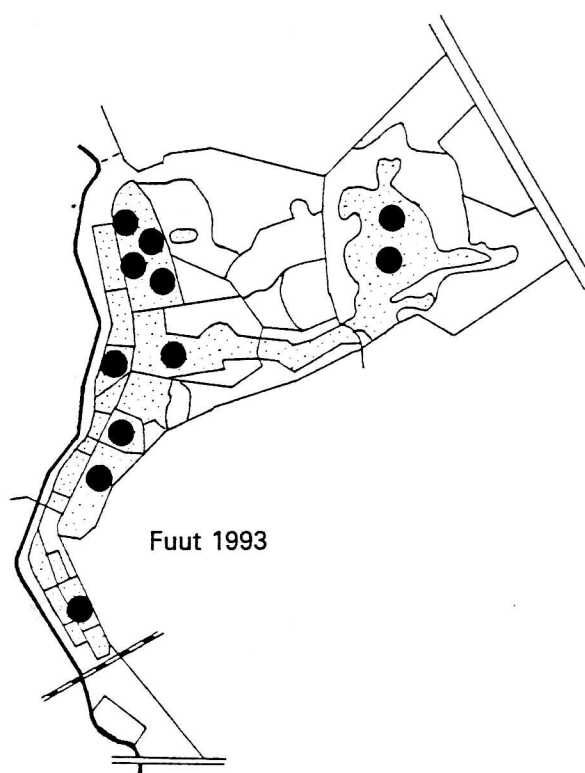
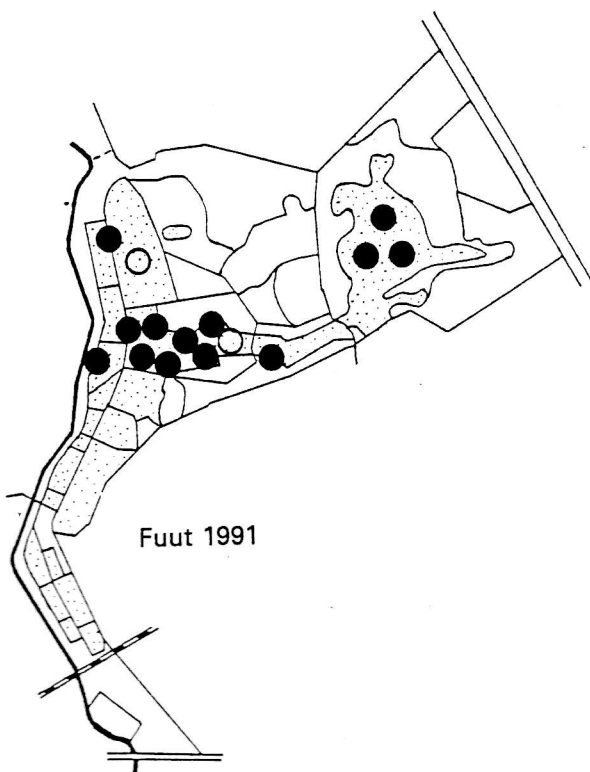
De aantallen in beide jaren zijn ongeveer gelijk. Had het Greveschutven in 1991 met 10 paren al een ongekend hoge dichtheid voor Kempische begrippen; in 1993 was dit met 13 paren nog hoger. Het verschil moet waarschijnlijk echter niet als significant gezien worden, gegeven het feit dat het clusteren van de grote hoeveelheid waarnemingen hier bepaald geen sinecure is en er gemakkelijk interpretatie-verschillen op kunnen treden.

Fuut

1993: 11-12

1991: 13-15

Ook bij de Fuut zijn de verschillen in aantallen klein. Wel echter zijn er duidelijke verschillen te constateren in de verspreiding van de territoria (zie kaartje). Lag in 1991 een sterke concentratie van de futen op vijver nummer 20, in 1993 was de verspreiding wat diffuser over het gehele gebied. De verklaring hiervoor moet waarschijnlijk gezocht worden in het feit dat de vijvers frequent worden afgelaten ten behoeve van de viskweek.

Geoorde Fuut

1993: 4
1991: 0-1

Tijdens nagenoeg ieder bezoek aan het Greveschutven werden Geoorde Futen waargenomen. Het maximale aantal paren was 4 (4 x waargenomen waarvan 2 x tussen de datumgrenzen). Er is wel baltsgedrag gezien, maar geen jongen. Dit kan duiden op een laag broedsucces. De inventarisatie is echter te vroeg gestopt om hierover uitsluitsel te geven.

Roerdomp

1993: 1
1991: 2

In het gebied werd slechts één territorium vastgesteld. Bij het Greveschutven, waar zich in 1991 ook een territorium bevond, is slechts eenmaal de roep een Roerdomp gehoord (30 maart) en kan derhalve niet als territorium worden aangemerkt. Wel is juist ten westen van de Tongelreep een tweede territorium vastgesteld (zie kaartje).

Knobbelzwaan

1993: 1
1991: 1

Evenals in 1991 kwam één paar Knobbelzwanen in het gebied tot broeden. Werd het nest in 1991 nog verstoord, in 1993 werden twee jongen groot gebracht. De zwanen waren tijdens het broeden behoorlijk agressief zodat tijdens de inventarisatie de plek des onheils vaak hard rennend gepasseerd moest worden teneinde de achtervolgende territoriumhouders voor te blijven.

Nijlgans

1993: 1
1991: 0

In de buurt van het eilandje in de westelijke punt van het Greveschutven is drie maal een paartje Nijlganzen waargenomen, namelijk op 3 en 7 april en op 11 mei. Op 11 en 30 april is op deze plaats één vogel waargenomen. Op grond van deze waarnemingen is er volgens de SOVON handleiding sprake van een territorium. Daarnaast zijn nog 3 waarnemingen van de Nijlganzen elders in het gebied gedaan, te weten op 24 maart, 24 april en op 8 mei.
n.b. Volgens jagers zou het nest, met eieren, zijn verstoord!

Krakeend, Wintertaling, Slobeend, Tafeleend en Kuifeend

In de rapportage van de inventarisatie van 1991 is melding gemaakt van de problematiek met betrekking tot het inventariseren van deze soorten. Deze is natuurlijk niet veranderd. De interpretatie welke destijds is gehanteerd lijkt, gezien de omstandigheden (groot onoverzichtelijk gebied) nog steeds de beste om een grove schatting te maken van het aantal broedparen. Het opsporen van nesten zou veel te tijdrovend zijn en bovendien is de kans op verstoring dan te groot.

De methode zoals in 1991 gehanteerd komt er op neer dat als minimum geldt het tweede hoogste aantal dat in totaal per inventarisatie-ronde is

waargenomen. Als maximum geldt het hoogste aantal. Deze minima en maxima, per geslacht, zijn bepaald uit waarnemingen binnen de datumgrenzen. De datumgrenzen voor de verschillende eendesoorten zijn:

Krakeend 15 mei - 10 juli
 Wintertaling 1 mei - 10 juni
 Slobeend 20 april - 30 juni
 Tafeleend 15 mei - 10 juli
 Kuifeend 15 mei - 30 juni

Als we deze datumgrenzen vergelijken met de bezoekdata dan valt op dat voor de meeste van deze eendesoorten, met name Krakeend, Tafeleend en Kuifeend het gehele gebied maar een klein aantal keren binnen de datumgrenzen bezocht is, namelijk vier maal voor de genoemde soorten. In 1991 was dit aantal nog lager en dat verklaart waarschijnlijk de veelal hogere aantallen in 1993 (zie tabel).

Wanneer slechts een gedeelte van het gebied bezocht wordt zal er dus meestal sprake zijn van een ondertelling bij de onderhavige methode. Het is dus zaak om voor een eerlijke vergelijking in de toekomst een vast, of in ieder geval een minimum aantal bezoeken aan alle vijvers in één ronde af te spreken binnen bepaalde datumgrenzen.

	<i>op basis van ♀♀</i>				<i>op basis van ♂♂</i>			
	<i>minimum</i>		<i>maximum</i>		<i>minimum</i>		<i>maximum</i>	
	<i>1991</i>	<i>1993</i>	<i>1991</i>	<i>1993</i>	<i>1991</i>	<i>1993</i>	<i>1991</i>	<i>1993</i>
<i>Krakeend</i>	4	9	4	10	5	14	9	19
<i>Wintertaling</i>	2	3	2	7	6	3	11	11
<i>Slobeend</i>	4	4	5	10	6	12	8	20
<i>Tafeleend</i>	6	12	7	14	17	31	17	38
<i>Kuifeend</i>	4	11	7	16	7	17	10	21

Op die manier wordt de methode betrouwbaarder en is vergelijking tussen verschillende jaren beter mogelijk. Dat de methode desondanks slechts een indicatieve zal zijn werd ons getoond door een Visarend. Op 30 april telden we op het Greveschutven 11 mannetjes en 11 vrouwtjes Tafeleend. Direct nadat we deze telling gedaan hadden vloog er een Visarend op grote hoogte over het ven. Op verschillende plaatsen kwamen nu eenden uit het riet te voorschijn. Toen we opnieuw gingen tellen kwamen we uit op 24 mannetjes en 14 vrouwtjes; een behoorlijk verschil dus. Ook bij de overige eenden was er plotseling sprake van een toename.

Om enig inzicht te verkrijgen in de verspreiding van de verschillende eendesoorten over het gebied, zijn alle waarnemingen als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

Bruine Kiekendief

1993: 0-1

1991: 1

Bij drie bezoeken, te weten 3 april, 30 mei en 5 juni, werd een vrouwtje Bruine Kiekendief waargenomen. Steeds viel zij in op exact dezelfde plaats (ten oosten van het Greveschutven) als in 1991, hetgeen opnieuw een nest op die plaats doet vermoeden. Daar echter niet geheel aan de voorwaarde voor een zeker territorium is voldaan (drie waarnemingen met twee tussen de datumgrenzen i.p.v. de vereiste vier met twee tussen de datumgrenzen) is de soort als mogelijke broedvogel aangemerkt.

Havik

1993: 1

1991: 1

Evenals in 1991 werd dit jaar één nest gevonden in een perceel met hoofdzakelijk Grove den. Ook nu werden weer twee jongen gezien en wel op 5 juni. Tijdens de bezoeken zijn regelmatig jagende Haviken waargenomen verspreid over het gebied.

Sperwer

1993: 1

1991: 0

Het opsporen van broedende sperwers is heel wat lastiger dan bij de Havik. In een vrij jong dennenbos aan de oostkant van het gebied werd een nest gevonden (vrouwtje roepend op nest). Ook is boven het nestbos balts waargenomen. Het nest is verder niet gecontroleerd op jongen.

Buizerd

1993: 2

1991: 0

Twee territoria werden gevonden: één in het noordoosten en één aan de zuidkant van het gebied. Van het paar in het noordoosten is het nest gevonden waar minimaal twee jongen zijn grootgebracht. Van het paar in het zuidelijk deel is geen nest gevonden (ook niet intensief gezocht). Mogelijk gaat het hier om een niet-broedend territoriaal paar.

Waterral

1993: 6

1991: 6-7

Weinig verschil in aantallen tussen 1991 en 1993. Wellicht dat bij meerdere avondbezoeken dan tot nu toe gebracht (vijf in 1991 en vier in 1993), meer territoria aan het licht zullen komen.

Houtsnip

1993: 0-1

1991: 0

Één waarneming op 3 april ten oosten van het Greveschutven. Daar het gedrag niet territorium-indicerend was, is de soort slechts als mogelijke broedvogel genoteerd. Dit deel van het gebied lijkt zeer geschikt voor Houtsnippen.

Holenduif

1993: 3

1991: 3-4

Ook bij de Holenduif zijn weinig verschillen gevonden tussen 1991 en 1993. Gezien het behoorlijke aantal ochtend-bezoeken in maart en april (dertien in 1993) zal de kans op een grote ondertelling vrij klein zijn.

Tortelduif

1993: 2

1991: 0-1

Het aanmerken van de Tortelduif als mogelijke broedvogel in 1991 is juist gebleken. Twee territoria konden worden onderscheiden in 1993 in het zuidwestelijke deel van het onderzochte gebied. Daar de inventarisatie vrij vroeg gestopt is (laatste bezoek 16 juni), is het mogelijk dat de soort onderteld is.

Bosuil

1993: 3

1991: 1

Drie roepende mannetjes werden onderscheiden op avond van 20 april. Vóór deze datum zijn geen avondbezoeken aan het gebied gebracht. Gezien het feit dat de optimale tijd voor het opsporen van Bosuilen januari - februari is, is zelfs een ondertelling van deze opportunist pur sang niet uitgesloten. In 1991 zijn geen nachtbezoeken gebracht.

IJsvogel

1993: 1

1993: 0

De IJsvogel werd maar liefst acht keer waargenomen in het noordwestelijk deel van het gebied en is er derhalve sprake van één territorium conform de SOVON handleiding. Een broedpijp werd echter niet gevonden. Het is bekend dat IJsvogels soms ver van het nest foerageren zodat het zeker niet vaststaat dat in het gebied gebroed is. Langs de Tongelreep is binnen het gebied geen nest gevonden. Het is echter niet uitgesloten dat in 1993 ergens in de kluit van een omgewaaide boom, binnen het gebied gebroed is.

Groene Specht

1993: 2

1991: 0

Op grond van uitsluitende waarnemingen konden twee territoria worden vastgesteld. De stippen zijn ingetekend op die plaats waar het zwaartepunt van de waarnemingen lag. Gezien de grootte van de territoria van de Groene Specht kan het nest wel eens op een heel andere plaats gelegen hebben.

Zwarte Specht

1993: 1

1991: 0-1

Er werd een territorium vastgesteld in het noordoostelijke deel. Voor de Zwarte Specht geldt verder hetzelfde als voor de Groene Specht.

Grote Bonte Specht

1993: 14-15

1991: 19-22

Er zijn in 1993 wat minder territoria vastgesteld dan in 1991. Hiervoor is niet direct een oorzaak aan te wijzen. De territoria zijn, evenals in 1991, tamelijk homogeen over het hele gebied verspreid.

Kleine Bonte Specht

1993: 1

1991: 0-1

Slechts één waarneming, en wel van een roepend exemplaar, op 11 april in een perceel elzebroekbos in het noordoosten. Dit soort bossen vormen een favoriet biotoop in onze contreien voor de Kleine Bonte Specht. De waarneming valt binnen de datumgrenzen en daarom mag hier gesproken worden van een territorium. De Kleine Bonte Specht staat bekend om zijn verborgen levenswijze en het is dan ook niet verwonderlijk dat het bij deze ene waarneming is gebleven. Ook is het niet uitgesloten dat er nog paren aan de aandacht ontsnapt zijn.

Boomleeuwerik

1993: 1-2

1991: 1

Een territorium werd vastgesteld op de kaalslag ten westen van het Greveschutven. Op het heideveldje in het noordoosten, waar in 1991 een territorium werd vastgesteld werd nu ook weer een territorium vermoed (zangpost op 5 juni). Dit kon echter niet door vervolgwaarnemingen bevestigd worden. Vermoedelijk zal het grootste deel van het territorium van de hier waargenomen vogel aan de andere kant van de snelweg gelegen hebben.

Boompieper

1993: 5-7

1991: 9

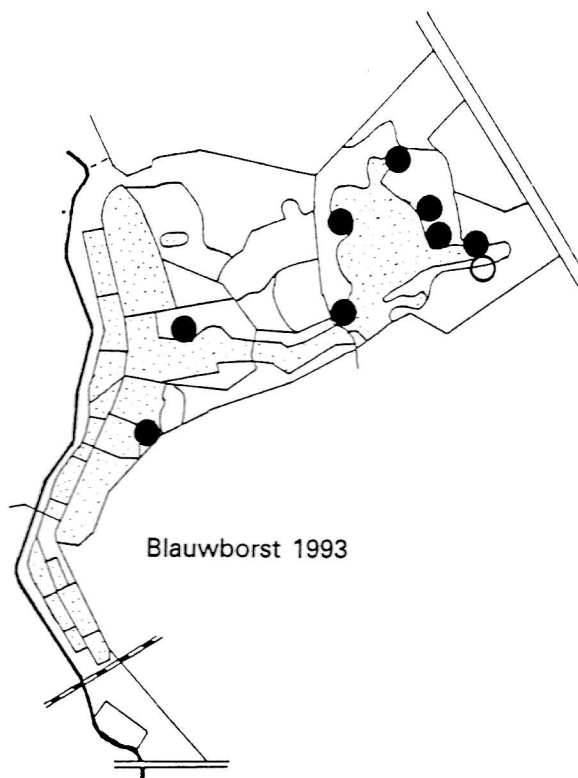
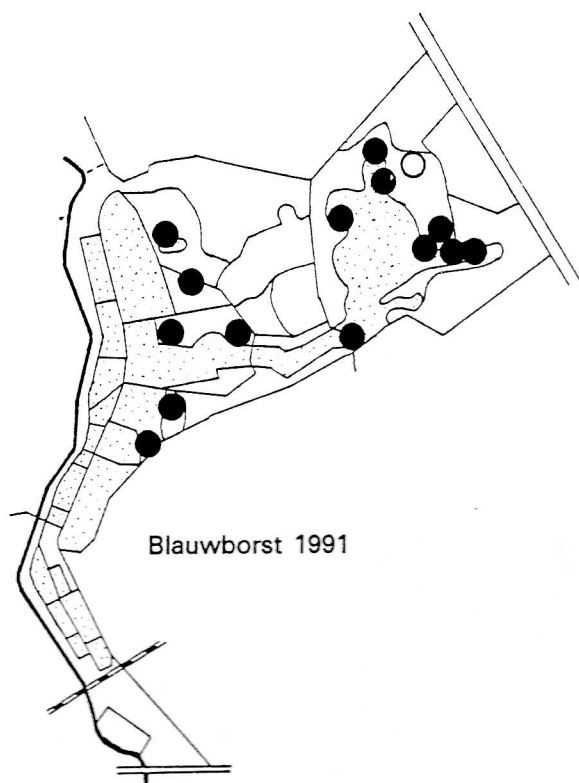
De verspreiding komt overeen met die van 1991. Alleen ten zuidoosten van het Greveschutven waren dit jaar wat minder territoria, namelijk twee tot drie tegenover vijf in 1991.

Blauwborst

1993: 8-9

1991: 14-15

Een opvallend groot verschil in aantallen territoria tussen 1991 en 1993. Gezien het oppervlak ogenschijnlijk geschikt biotoop is het aantal van 1993 eerder als laag te beschouwen dan het aantal van 1991 als hoog. Tellingen over meerdere jaren kunnen hier uitsluitsel over geven. Normaliter worden wel grote verschillen gevonden tussen droge- en natte zomers maar in dit gebied lijkt dat niet van toepassing omdat de waterstand hier nauwgezet gereguleerd wordt.

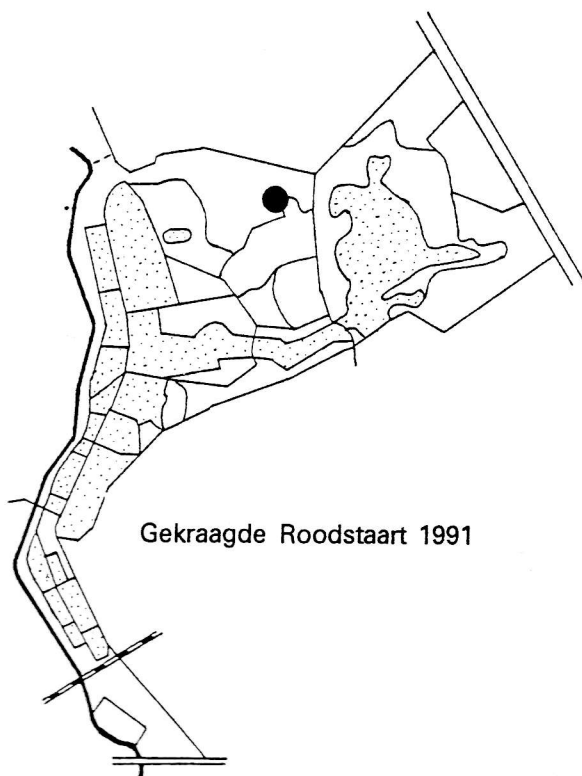

Gekraagde Roodstaart

1993: 4-5

1991: 1

Ook bij de Gekraagde Roodstaart een groot verschil in de beide onderzoeksjaren. Zoals in het vorige verslag al werd vermeld, is een ondertelling in 1991 niet uitgesloten. Het aantal van 4 tot 5 territoria is voor dit gebied zeker niet hoog.

Tapuit

1993: 0

1991: 1

In 1993 zijn alleen doortrekkende Tapuiten waargenomen in de uiterste zuidpunt van het gebied. In het heideveldje in het noordoosten zijn dit jaar geen waarnemingen gemeld, in tegenstelling tot 1991, toen hier wel een territorium is vastgesteld.

Grote Lijster

1993: 2

1991: 2

Hoewel er in 1993 meer ochtend-bezoeken in maart en april zijn afgelegd dan in 1991 zijn er niet meer territoria vastgesteld. Van het paar dat bij het huis van Dhr Bloemen broedde, is zelf ondanks het hoge aantal bezoeken in maart en april geen enkele maal zang gehoord. Bij toeval werd gezien dat een vogel met voer naar het nest vloog.

Sprinkhaanrietzanger

1993: 0

1991: 2

in 1993 is niet één waarneming van een Sprinkhaanrietzanger gedaan en dat is op z'n minst opmerkelijk. Grote delen van het gebied lijken zeer geschikt voor dit zangertje. Mogelijk dat het maaien van grote oppervlakten riet, wat in de voorafgaande winter gebeurd is, een negatieve invloed heeft gehad.

Bosrietzanger

1993: 1

1991: 0-1

Evenals in 1991 slechts één waarneming van de Bosrietzanger, echter in 1993 wel binnen de datumgrenzen (5 juni). De waarnemingen in beide jaren zijn gedaan op exact dezelfde plaats (zie kaartje).

Nota bene: de waarneming van 1991 (27 mei) zou volgens de nieuwe SOVON-handleiding ook binnen de datumgrenzen gevallen zijn.

Spotvogel

1993: 0

1991: 1

In 1993 is geen enkele Spotvogel in het gebied gezien of gehoord.

Grasmus

1993: 1

1991: 0

Één territorium in het zuiden van het gebied in een typisch habitat nabij het voormalige spoorlijntje.

Fluiter

1993: 1

1991: 2

Slechts één territorium in het noordwesten van het gebied, daar waar in 1991 ook een territorium werd vastgesteld. Verder zijn op 27 en 30 april nog twee andere zangposten genoteerd. Hier zijn echter geen vervolgwaarnemingen gedaan en moeten we er vanuit gaan dat het hier waarschijnlijk doortrekkers betrof.

Grauwe Vliegenvanger

1993: 1

1991: 3

Het territorium bij de gebouwen dat in 1993 het enige was, was ook in 1991 bezet. Voor de rest zijn in het gebied geen Grauwe Vliegenvangers waargenomen. Het is echter zeer wel mogelijk dat er paren aan de aandacht ontsnapt zijn; de soort is bepaald niet opvallend.

Bonte Vliegenvanger

1993: 1

1991: 0

De Bonte Vliegenvanger is wat gemakkelijker te inventariseren dan zijn grauwe neef. Waarschijnlijk heeft de Bonte Vliegenvanger in 1991 dan ook niet in het gebied gebroed. Het territorium in 1993 bevond zich ook in de buurt van de gebouwen.

Kuifmees

1993: 19

1991: 19-25

De aantallen en de verspreiding komt in beide jaren globaal overeen. In 1991 was de concentratie in het noordoostelijke deel wat groter terwijl in 1993 de concentratie in het noordwestelijke deel (ten oosten van vijver 19) weer wat groter was.

Zwarte Mees

1993: 11

1991: 7-11

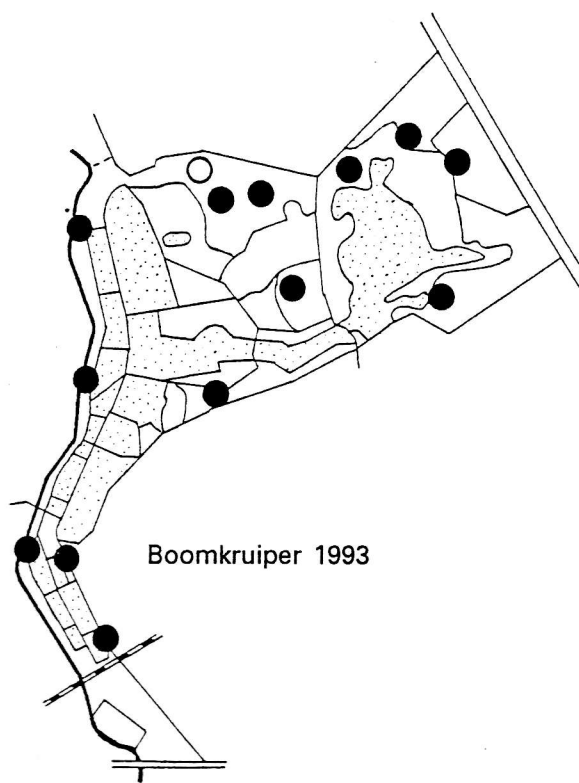
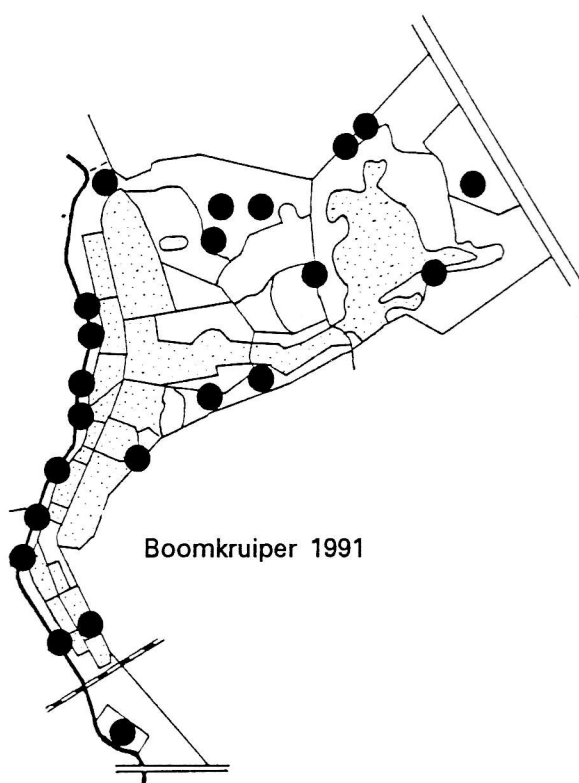
Ook voor de Zwarte Mees geldt dat de populatie stabiel lijkt. De verspreiding komt uiteraard veel overeen met die van de Kuifmees.

Boomkruiper

1993: 13-14

1991: 22

Ondanks meer maart-bezoeken in 1993 toch duidelijk minder Boomkruipers. De verspreidingskaartjes van beide jaren tonen heel duidelijk waar de verschillen zitten, namelijk langs de Tongelreep. In 1991 werden hier 10 territoria geteld terwijl er in 1993 maar 3 zijn vastgesteld. Voor de rest van het gebied komen de kaartjes wel goed overeen. Over de oorzaak van het grote verschil bij de Tongelreep tasten we vooralsnog in het duister.

Buidelmees

1993: 0

1991: 0-1

Hoewel er met speciale aandacht op de aanwezigheid van Buidelmezen gelet is, zijn er in 1993 geen waarnemingen gedaan. Het is desondanks niet uitgesloten dat er nog aan de aandacht ontsnapt zijn door de weinig opvallende zang en het onoverzichtelijke gebied.

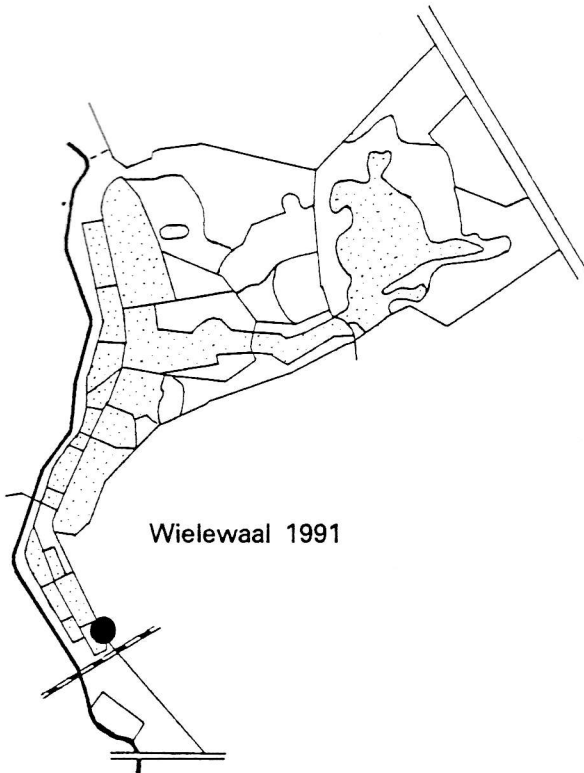
Wielewaal

1993: 5

1991: 1

Ook bij de Wielewaal zien we een groot verschil tussen beide onderzoeksjaren. Hier geldt eigenlijk het omgekeerde dan wat voor de Boomkruiper is vastgesteld. In 1993 vonden we 4 territoria direct langs de Tongelreep en in 1991 geen enkel.

Gezien het oppervlak aan geschikt biotoop was het aantal van 1991 erg laag.

Barmsijs

1993: 0

1991: 0-1

In tegenstelling tot 1991 zijn in 1993 geen waarnemingen van Barmsijzen gedaan.

Grote Kruisbek

1993: 0

1991: 1

Het territorium van 1991 moet natuurlijk als een incident worden beschouwd. In 1993 zijn geen Grote Kruisbekken gesignaleerd.

Goudvink

1993: 0

1991: 2

Geen waarnemingen van Goudvinken in 1993. Zelfs geluidnabootsing (fluiten met de mond), waarop Goudvinken toch vaak goed reageren, leverde geen resultaat op. Ook niet op de plaatsen waar in 1991 een territorium is vastgesteld.

Geelgors

1993: 1-2

1991: 0

B

De landelijke trend geeft te zien dat de Geelgorzen op kaalslagen en in de marges van heidevelden het de laatste jaren niet slecht doen. Dit in grote tegenstelling tot de populatie in het agrarisch gebied.

Op het heideveldje in het noordoosten was één paartje aanwezig. Een mogelijk tweede territorium bevond zich aan de zuidwestkant van het Greveschutven.

4 NIET-BROEDVOGELS

De waarnemingen die tijdens de inventarisatie gedaan zijn en geen betrekking hebben op broedvogels zijn voor een aantal soorten ook vastgelegd. Deze waarnemingen zijn verzameld in onderstaand overzicht.

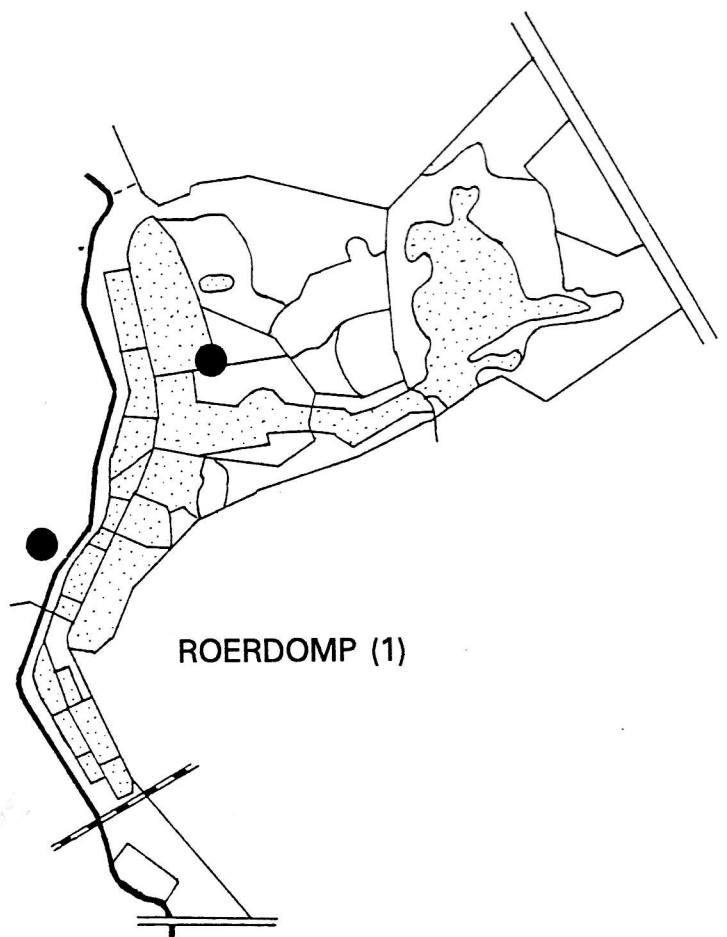
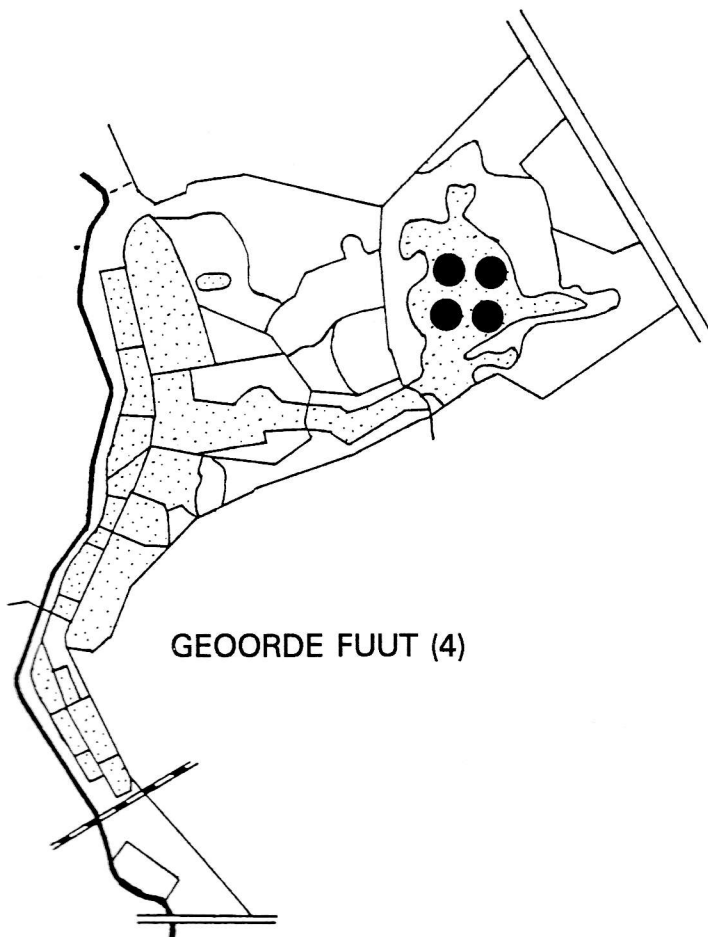
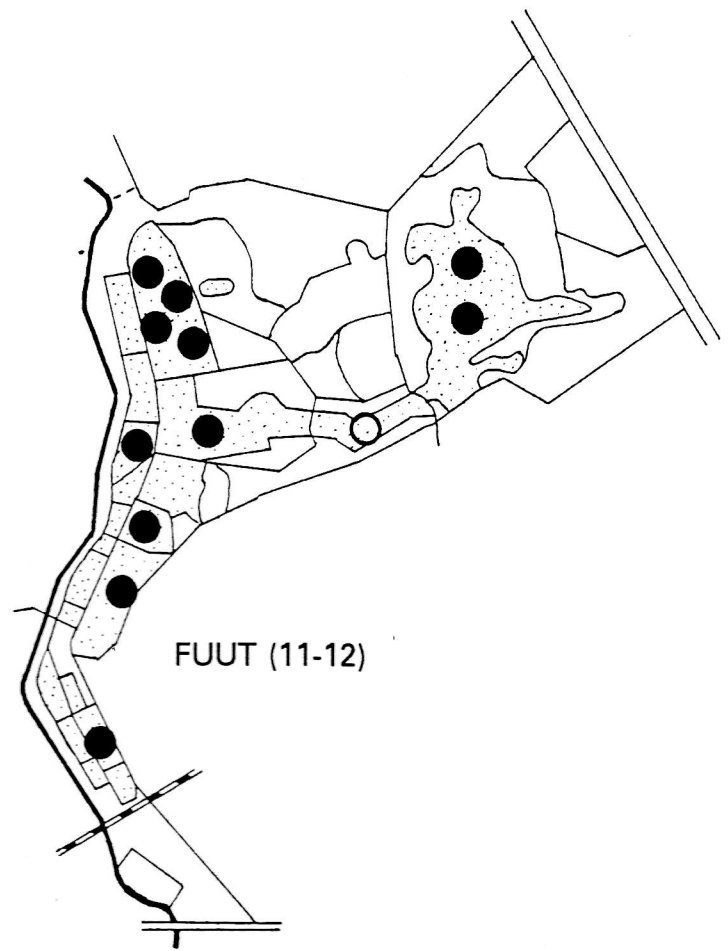
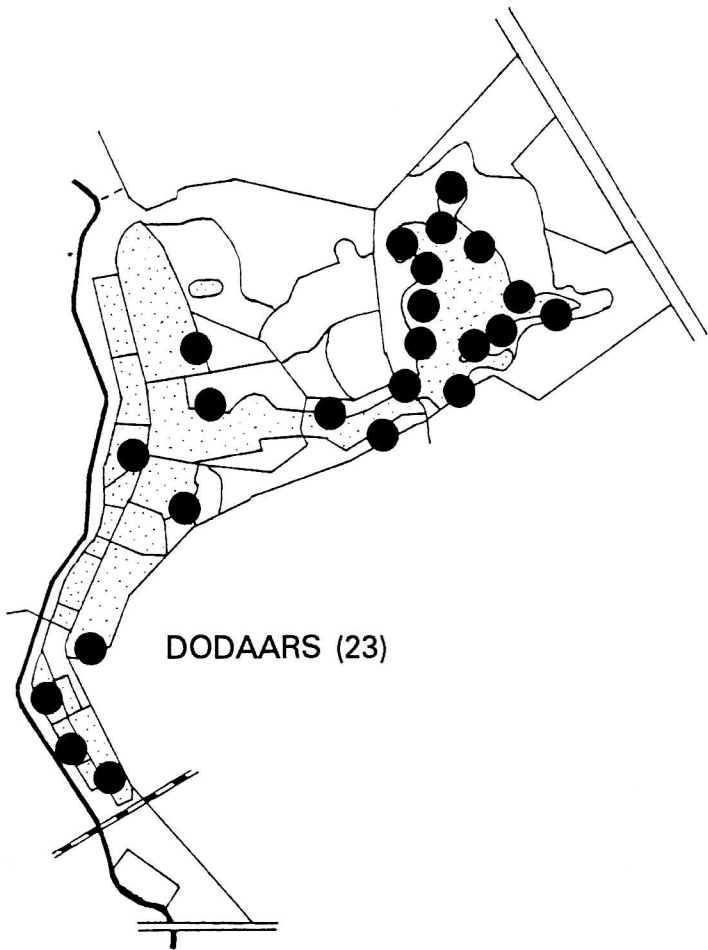
SOORT	DATUM	OPMERKINGEN	
Roodhalsfuut	30-5	1 ex. in zomerkleed, fouragerend op vijver 21	B
Aalscholver	14-3	2 ex.	
	30-3	2 ex.	
	30-4	1 ex.	
	8-5	2 ex.	B
	11-5	1 ex.	
	13-5	4 ex.	
	5-6	3 ex.	
Grauwe Gans	14-3	groep van 14 ex.	
Brandgans	30-4	1 ex. overvliegend	B
Zomertaling	7-4	1 paar op Greveschutven	B
	24-4	1 paar op Greveschutven	B
Brilduiker	14-3	1 paar op Greveschutven	B
Witoogeend	17-4	1 ex., mogelijk kruising met Tafeleend	
Mandarijneend	24-3	2 ♂♂ op vijver 18	
	27-3	2 ♂♂ op vijver 18	
	7-4	2 ♂♂ op vijver 18	
	11-4	2 ♂♂ op vijver 18	
	17-4	2 ♂♂ op vijver 19	
Wespendief	5-6	2 ex. met baltsvlucht	B
Visarend	17-4	1 ex.	
	30-4	1 ex.	B
Boomvalk	5-6	1 ex. jagend boven het Greveschutven	
Scholekster	3-4	2 ex.	
	5-6	1 ex.	
Kemphaan	24-3	1 ex.	
Watersnip	14-3	1 ex.	
	24-3	1 ex.	
	7-4	1 ex.	
Tureluur	24-3	4 ex.	
Groenpootruiter	24-3	1 ex.	
	3-4	1 ex.	
	24-4	3 ex.	
	8-5	3 ex.	
Witgatje	14-3	2 ex.	
	27-3	4 ex.	
	29-3	1 ex.	
	24-4	3 ex.	
Nachtzwaluw	9-6	1 ex. jagend boven de rietkragen van het Greveschutven!	B
Grote Gele Kwikstaart	27-3	1 ex.	
	24-4	1 ♂	B
Paapje	30-4	1 ♀ ten zuiden van Greveschutven	
Tapuit	9-5	2 ex. aan de uiterste zuidkant van het gebied	
Appelvink	23-5	1 ex. bij vijver 20, vliegend naar noord	B

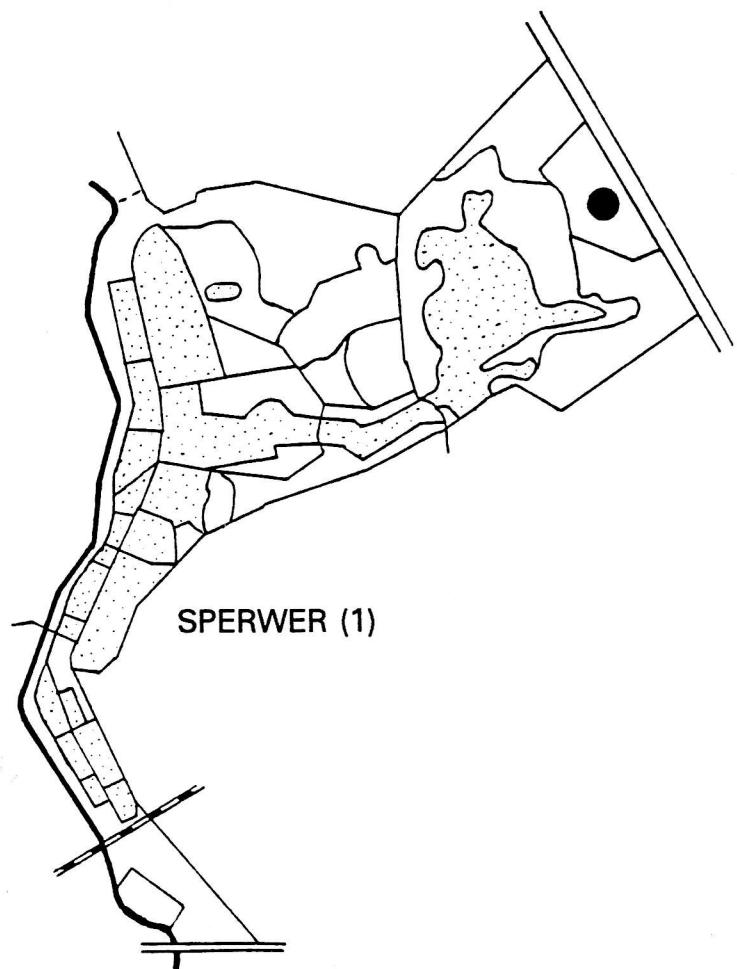
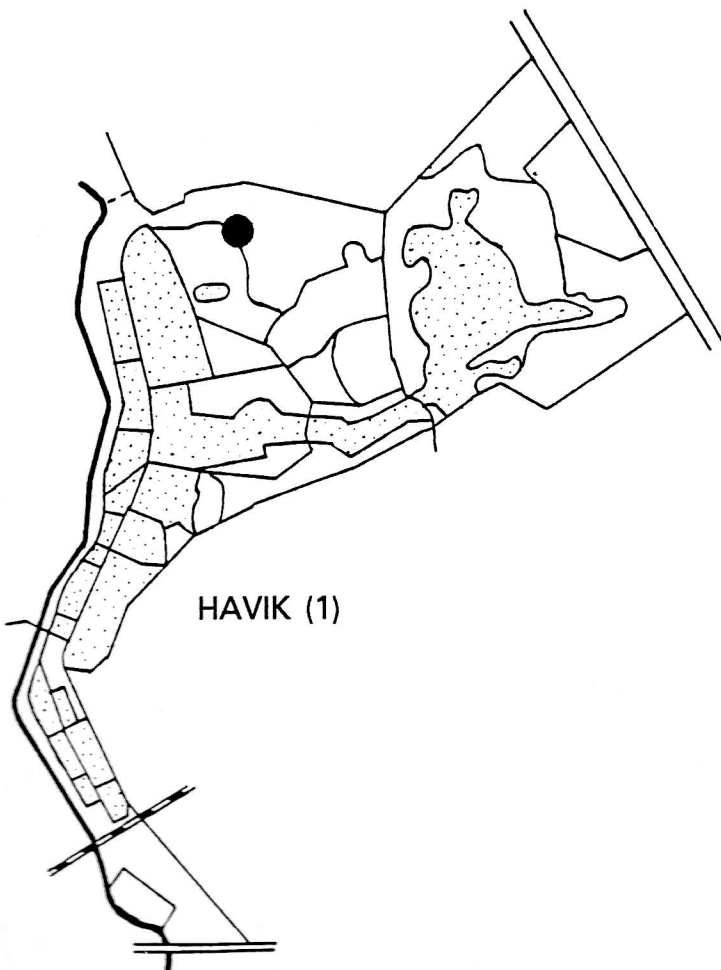
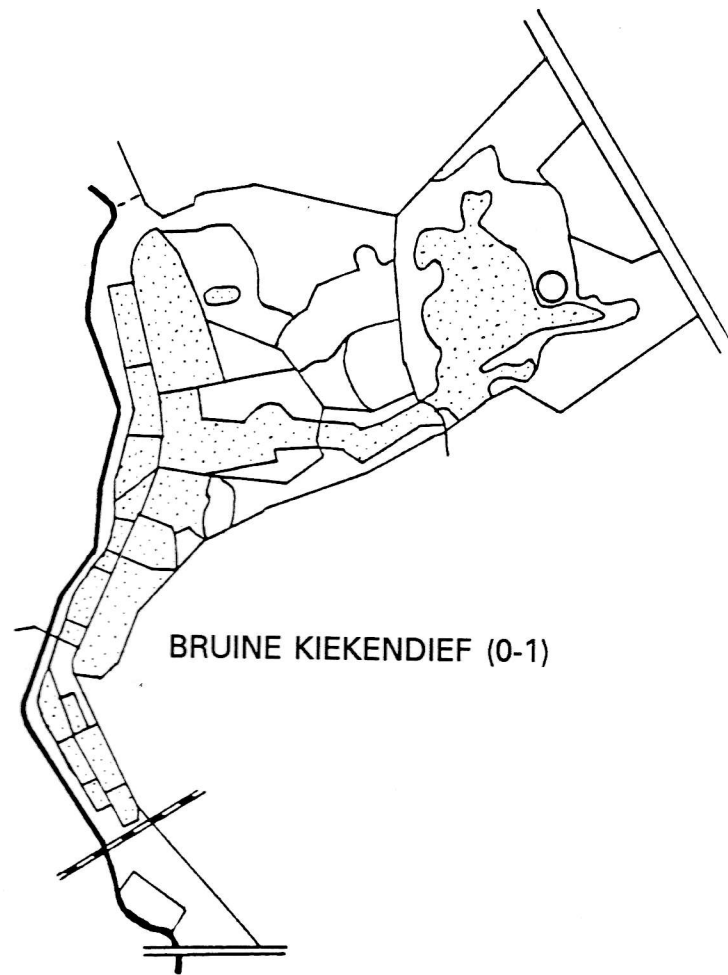
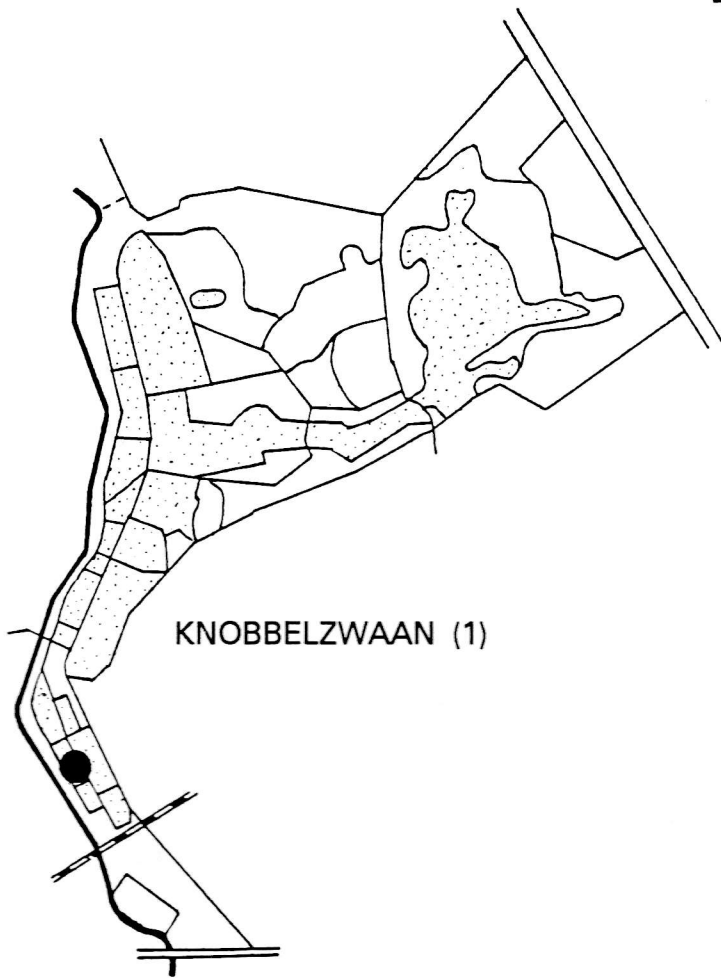
5 CONCLUSIES

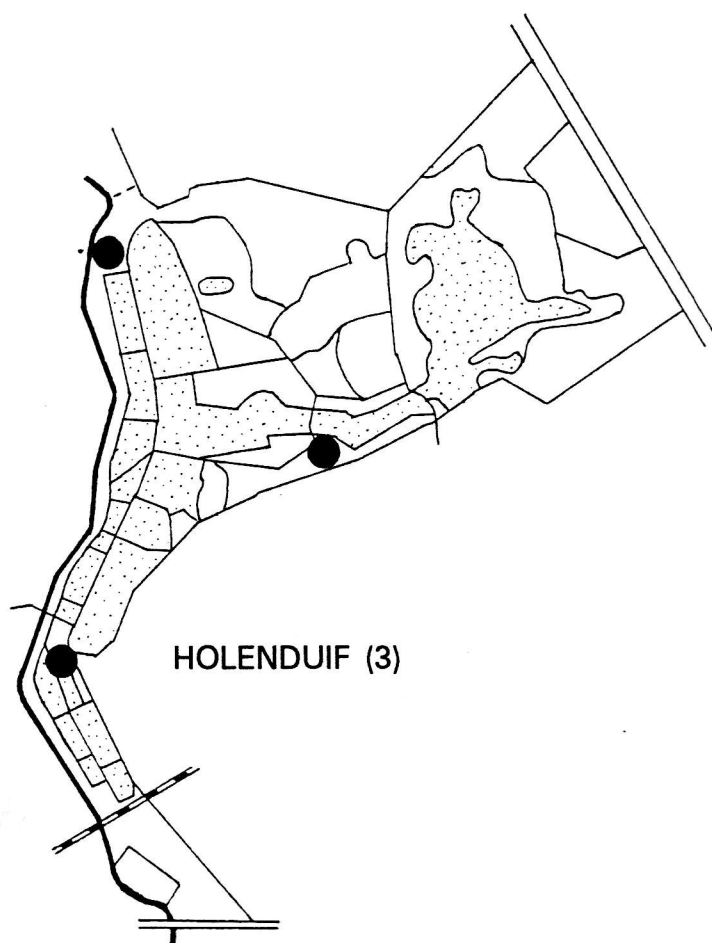
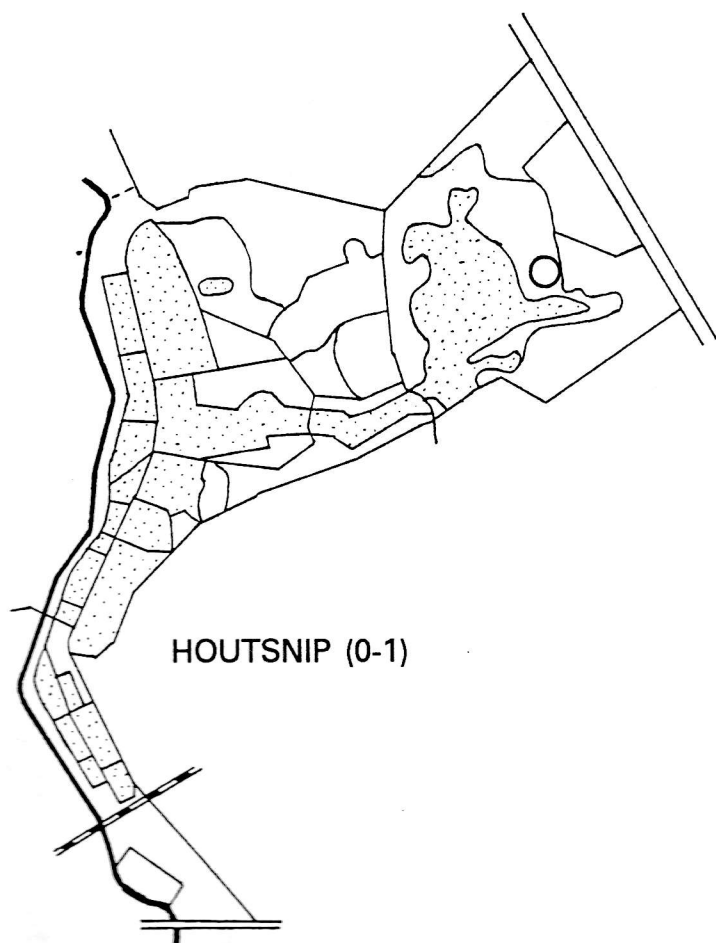
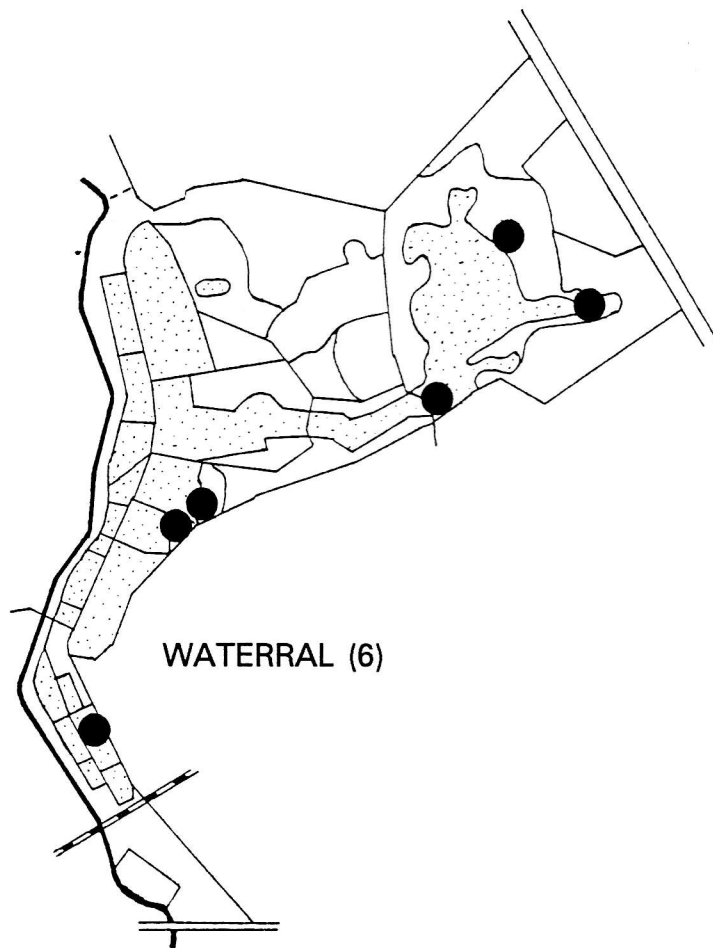
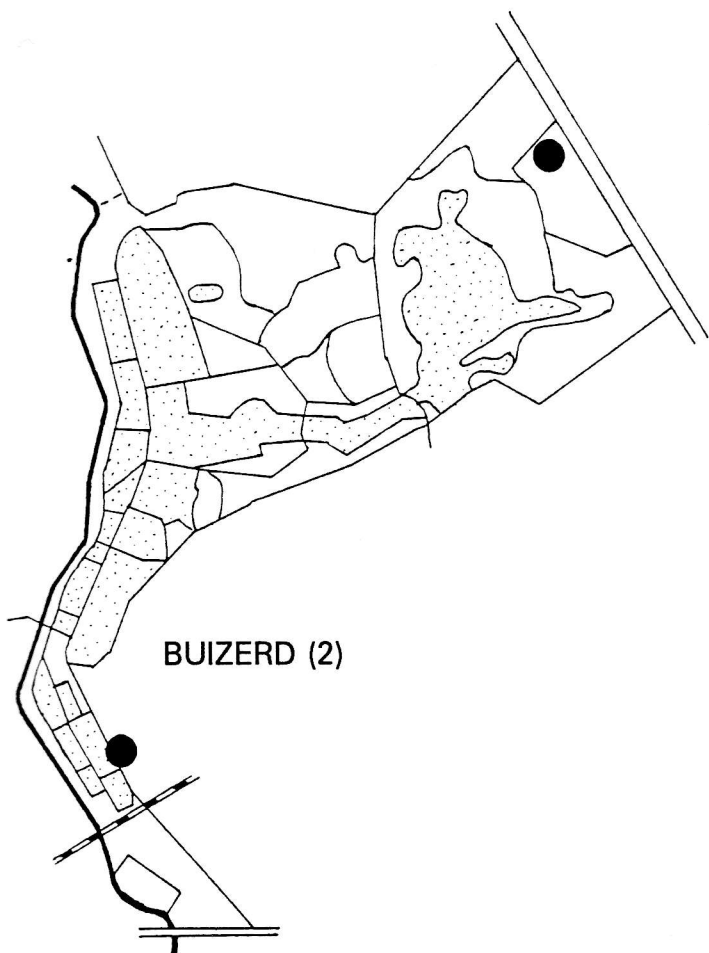
Na slechts twee onderzoeksjaren in het onderhavige gebied is het natuurlijk niet mogelijk om duidelijke trends aan te geven betreffende de broedvogelpopulatie. Van een inzicht in de natuurlijke jaarlijkse schommelingen (ruis) is nog geen sprake. Wel zien we bij bepaalde soorten opmerkelijke grote verschillen tussen de beide jaren. Een grote toename in 1993 ten opzichte van 1991 zien we bij onder andere Geoorde Fuut, Buizerd, Groene Specht, Gekraagde Roodstaart en Wielewaal. Een sterke afname stelden we vast bij de Grote Bonte Specht, Blauwborst, Sprinkhaanrietzanger, Grauwe Vliegenvanger en Boomkruiper. Slechts bij regelmatige inventarisaties door de jaren heen kan bepaald worden of deze verschillen trendmatige dan wel natuurlijke fluctuaties betreffen.

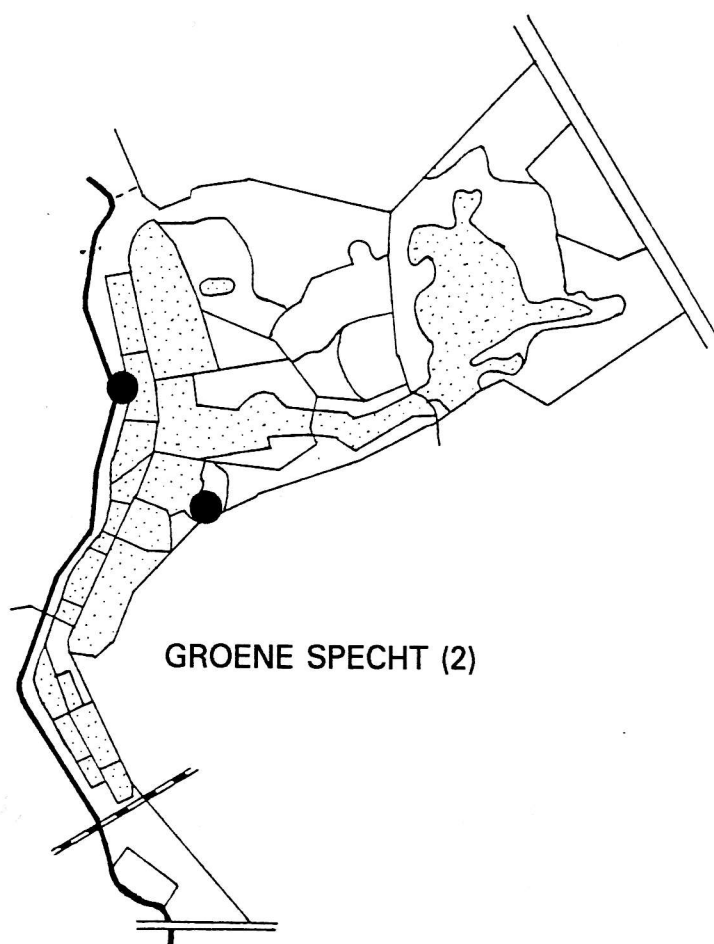
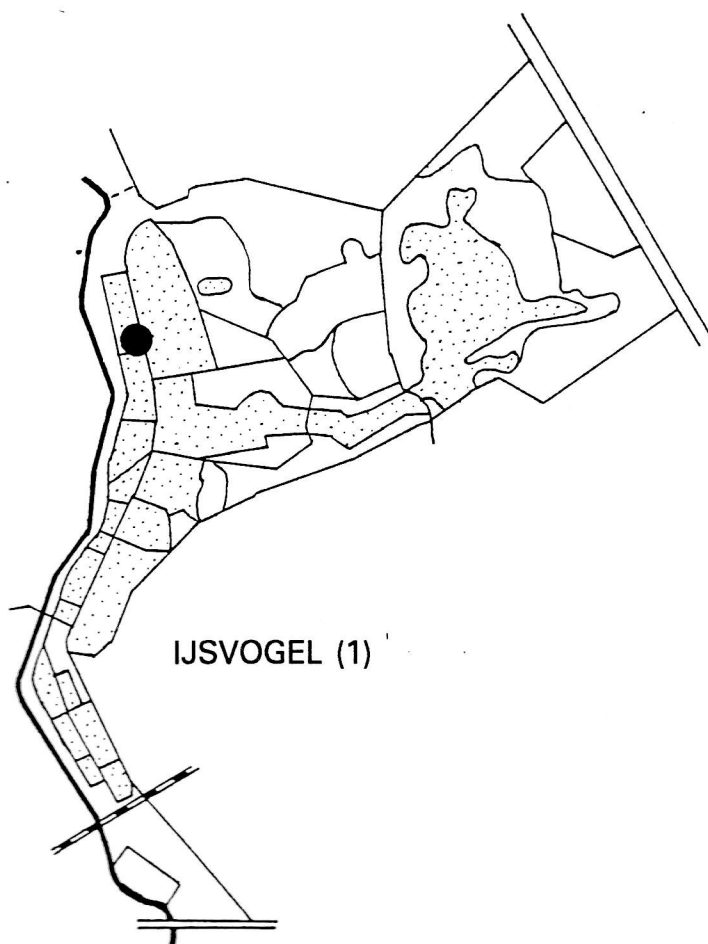
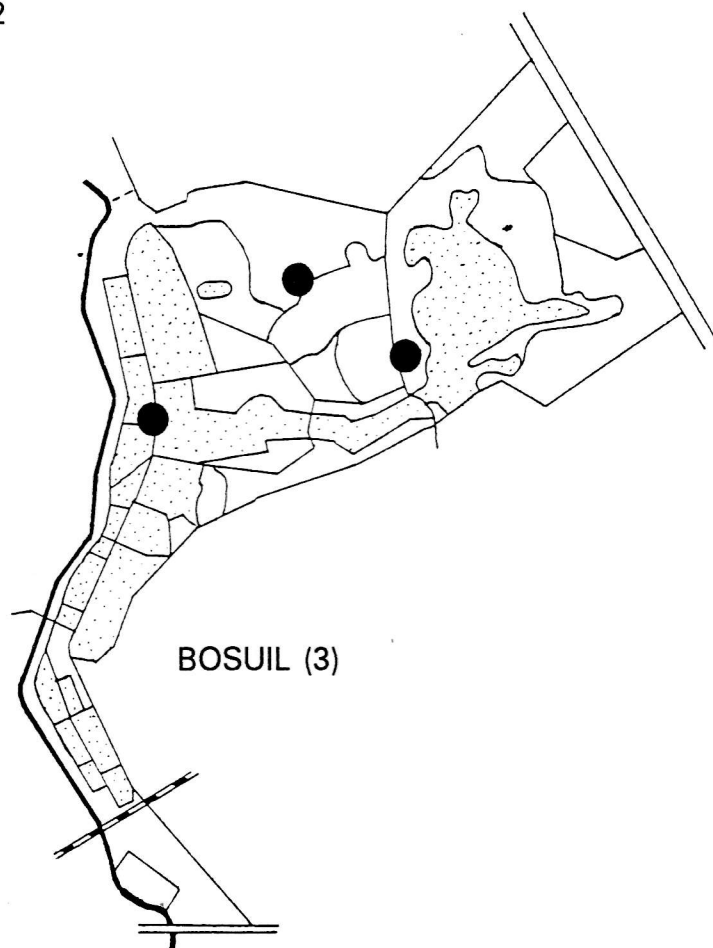
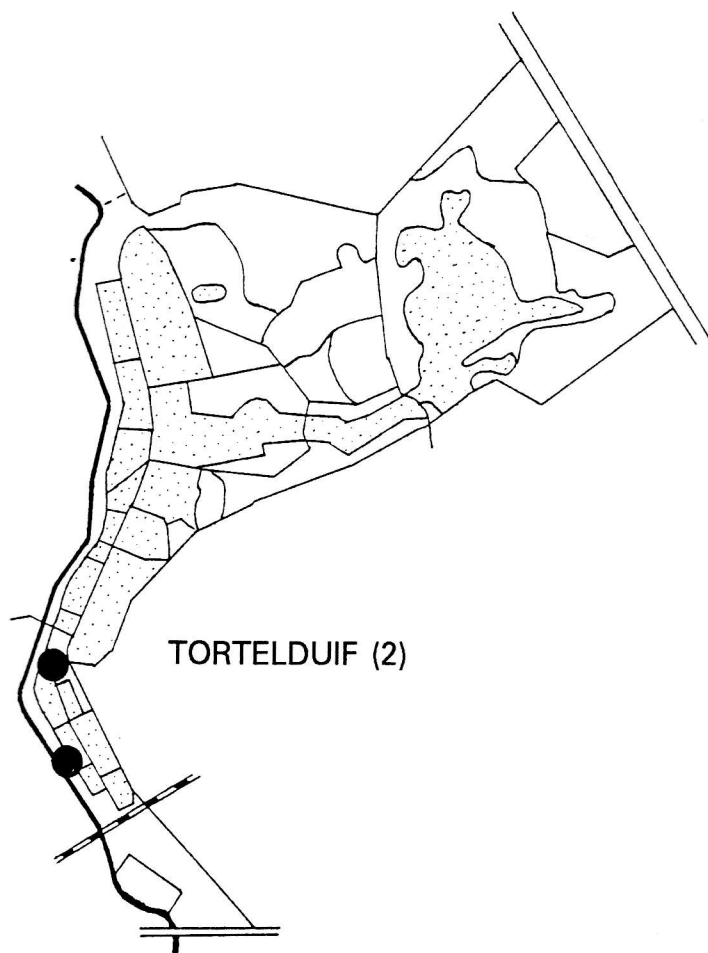
Naast de grote aantallen broedvogels zien we dat ook voor een aantal niet-broedvogels het gebied van belang is. Vooral op de doortrekkende steltlopers oefenen de gedeeltelijk of geheel droogliggende vijvers een grote aantrekkingskracht uit.

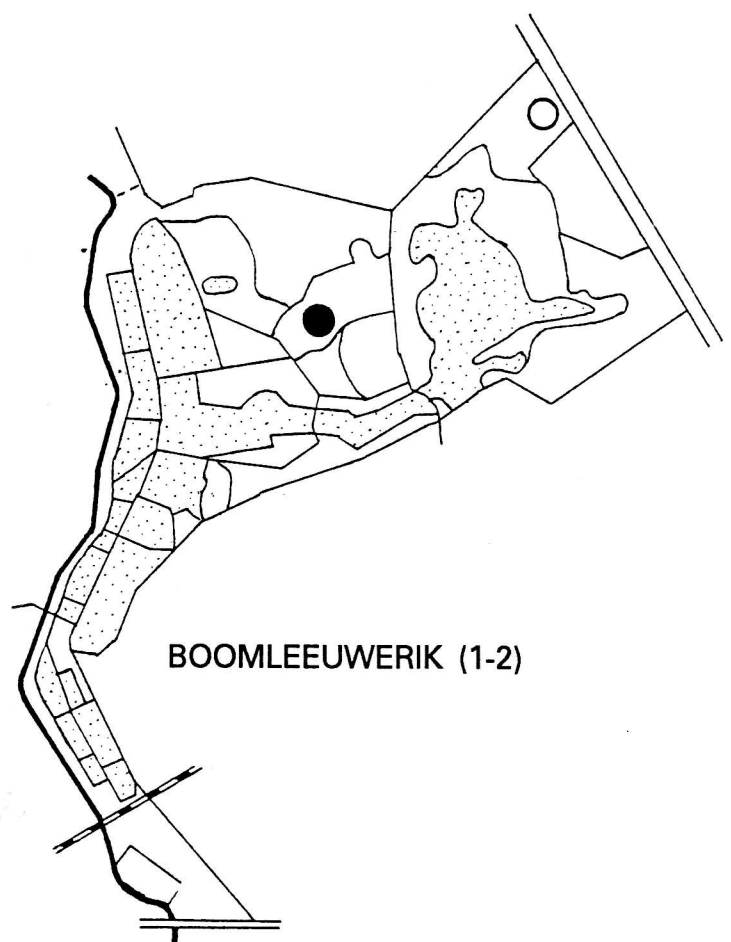
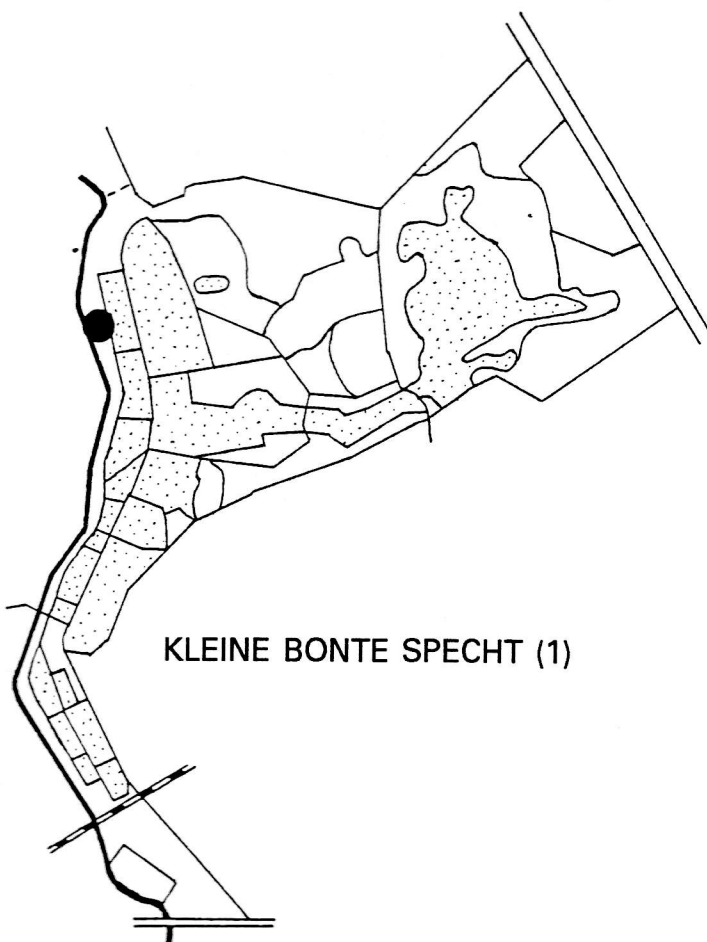
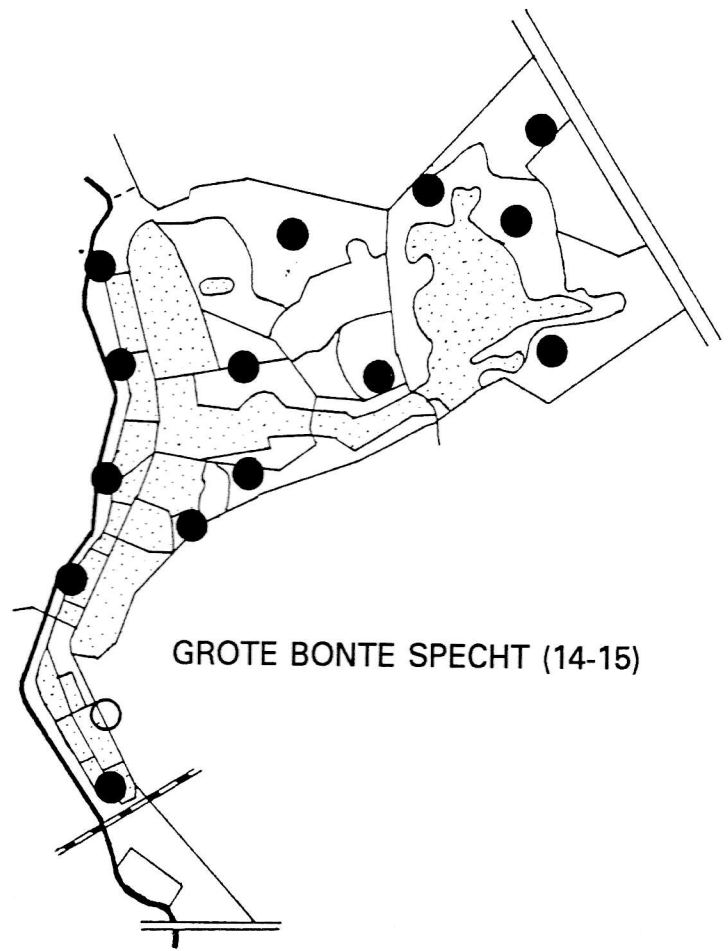
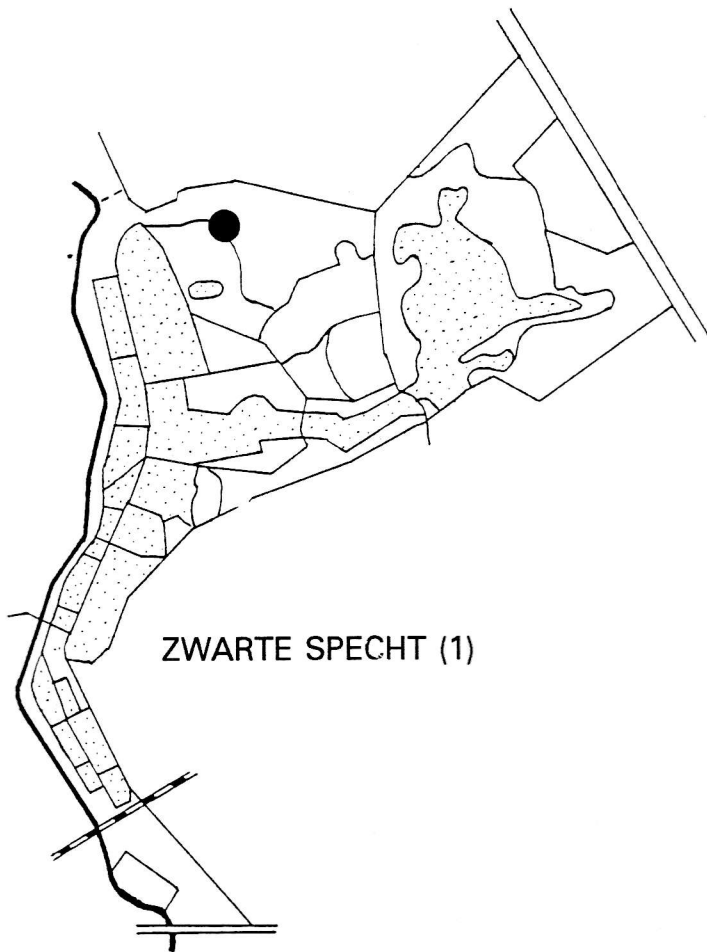
De voorgestelde beheersmaatregelen in het rapport van 1991 (Tom Heijnen) blijven, wat ons betreft, van kracht. Een aanvulling hierop betreffende het rietbeheer lijkt hier op z'n plaats. In de winter voorafgaande aan de laatste inventarisatie is op grote schaal riet gemaaid. Vooral rond het Greveschutven ligt de verhouding gemaaid- niet gemaaid scheef. Voor een aantal rietvogels zou kleinschaliger en meer verspreid (in ruimte) maaien voordelig zijn.

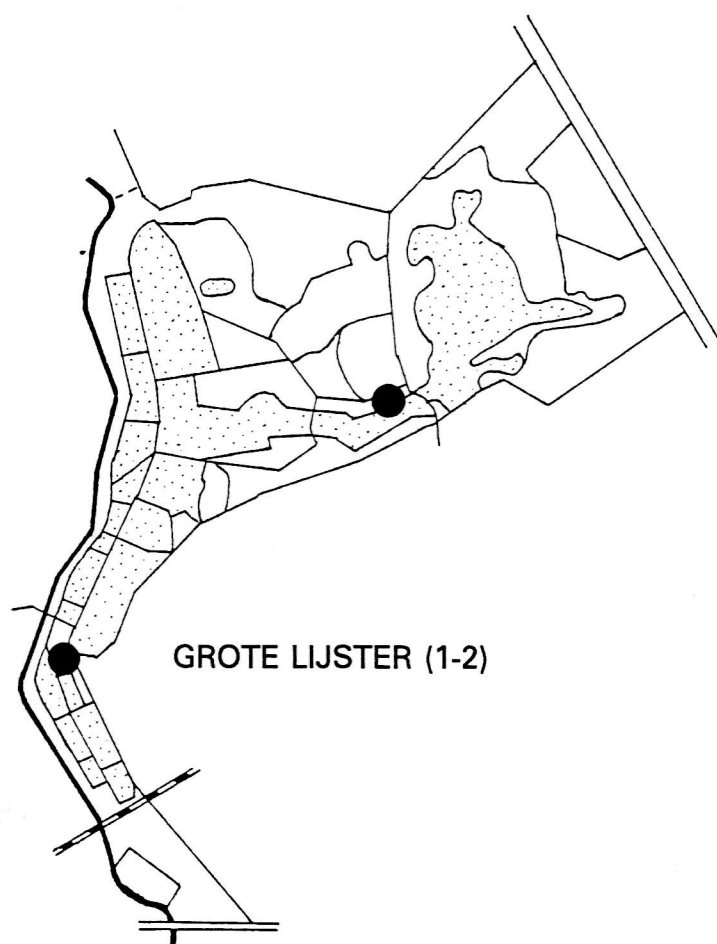
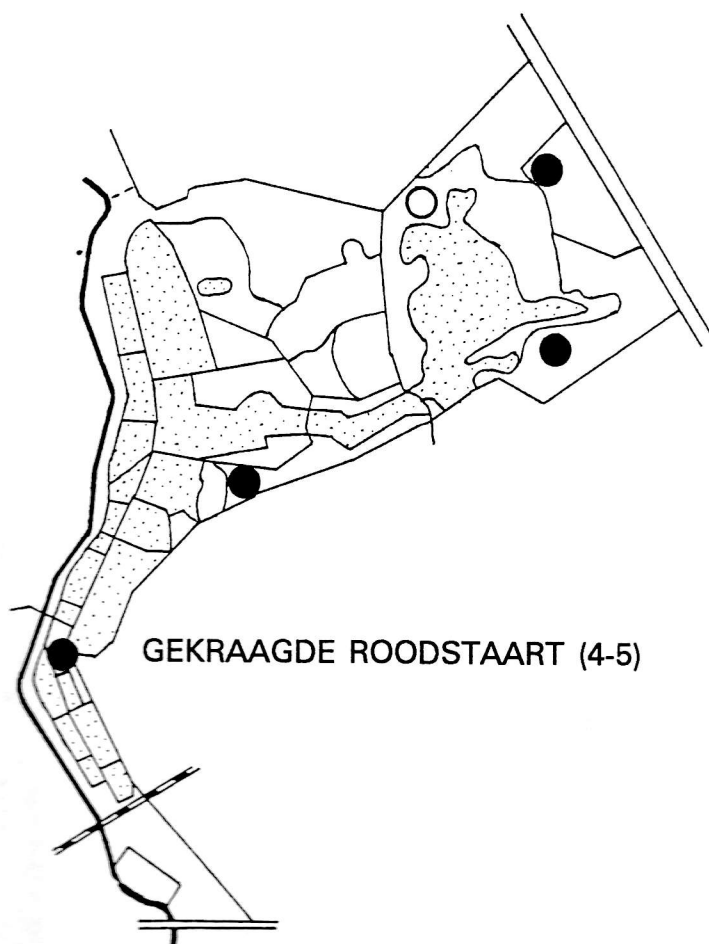
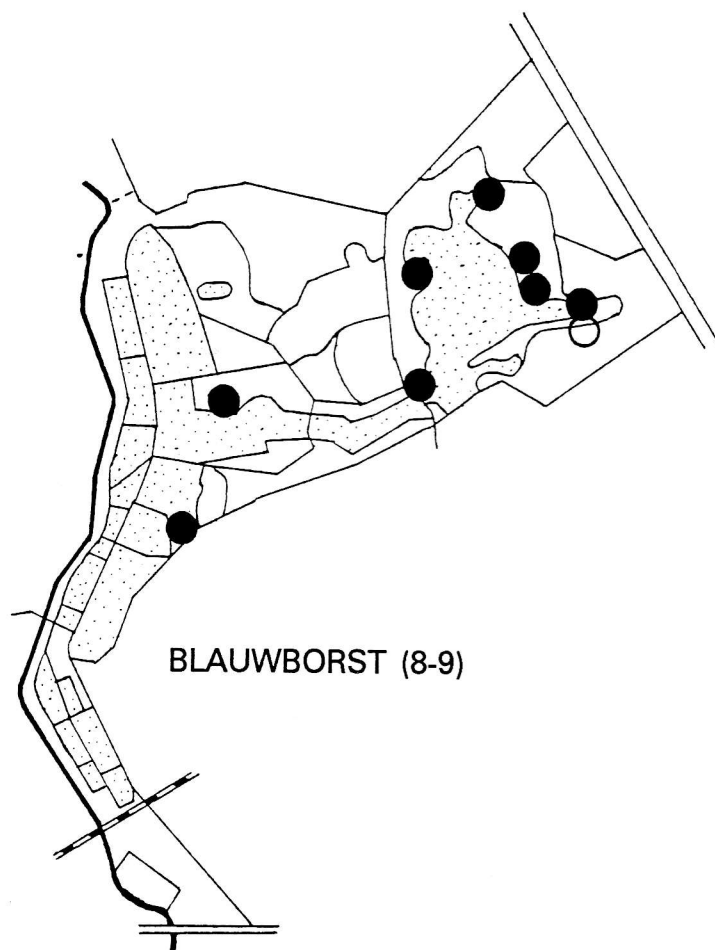
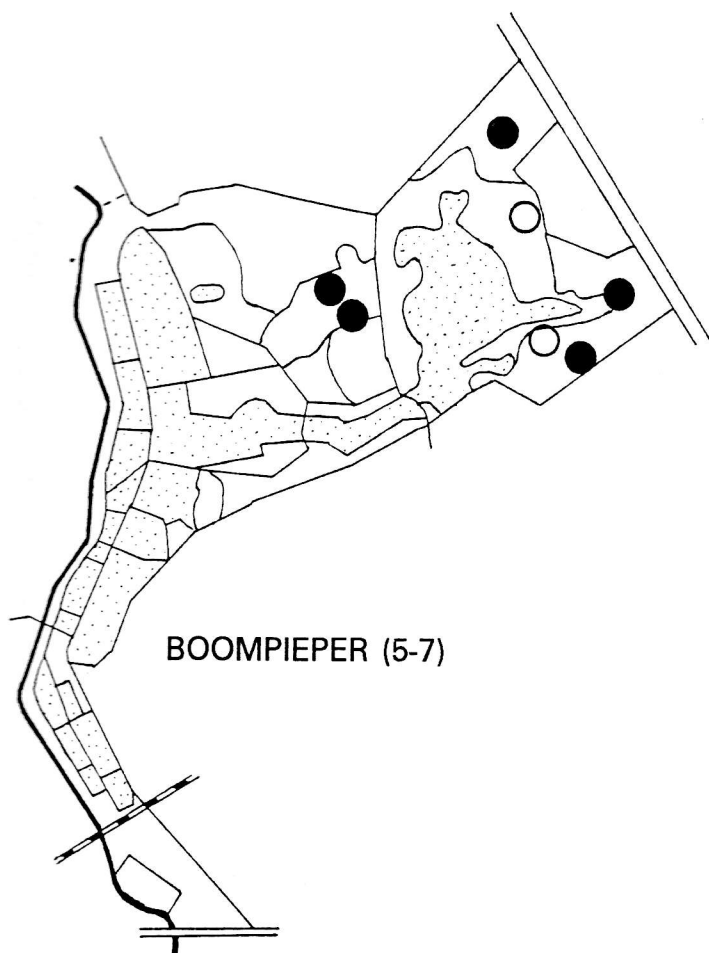

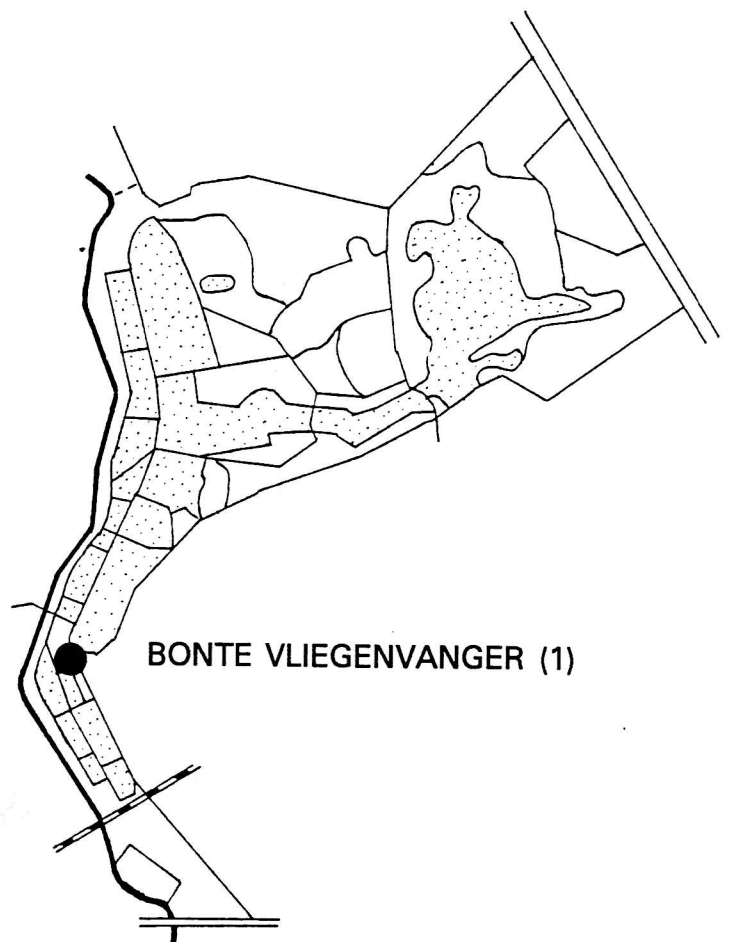
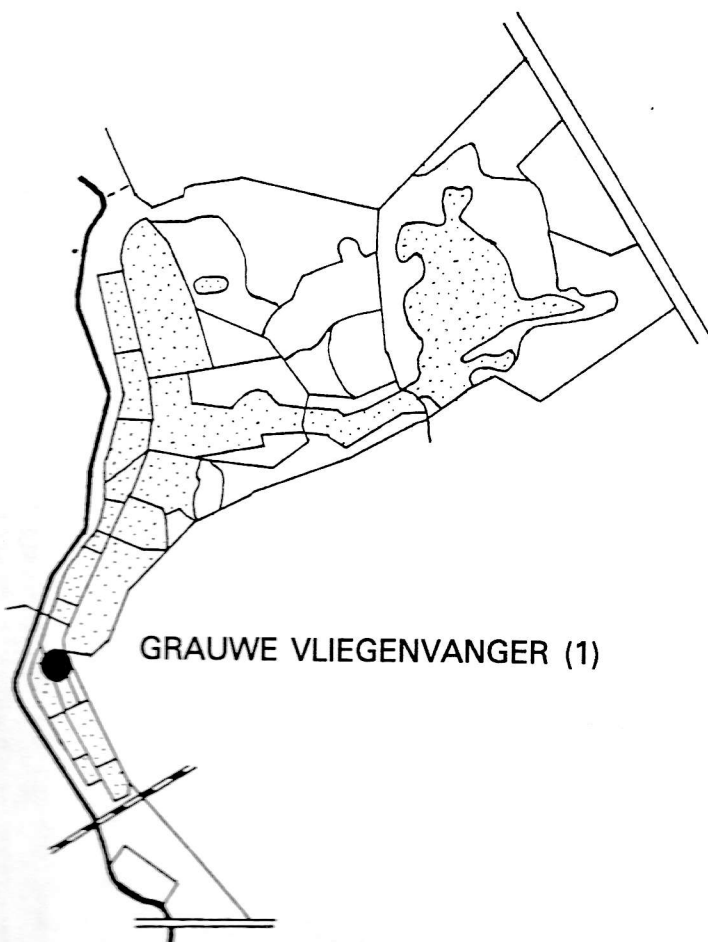
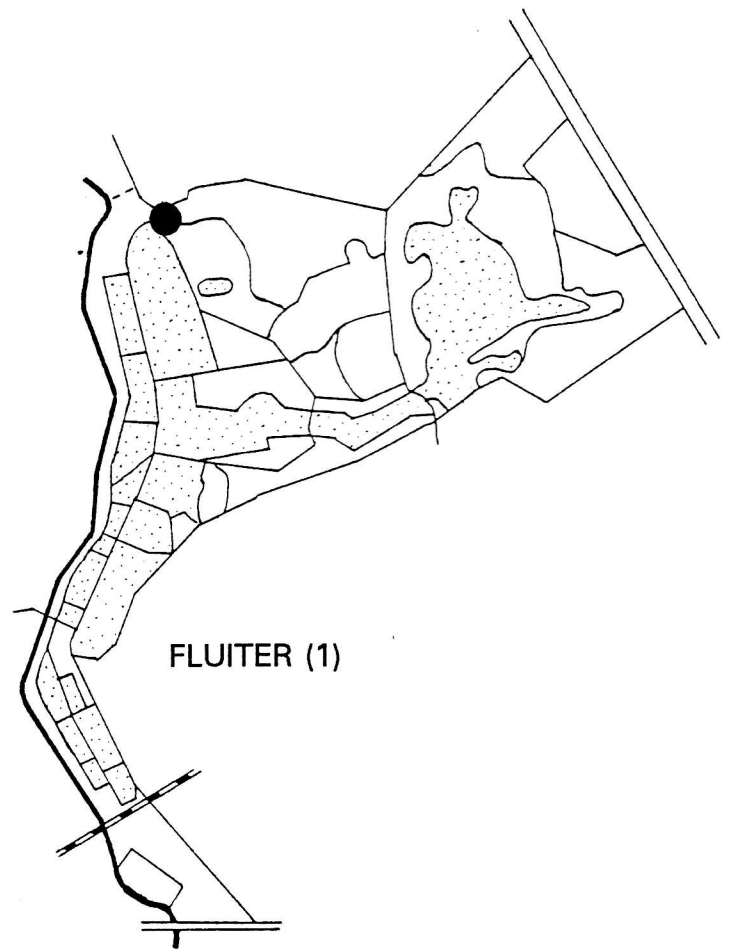
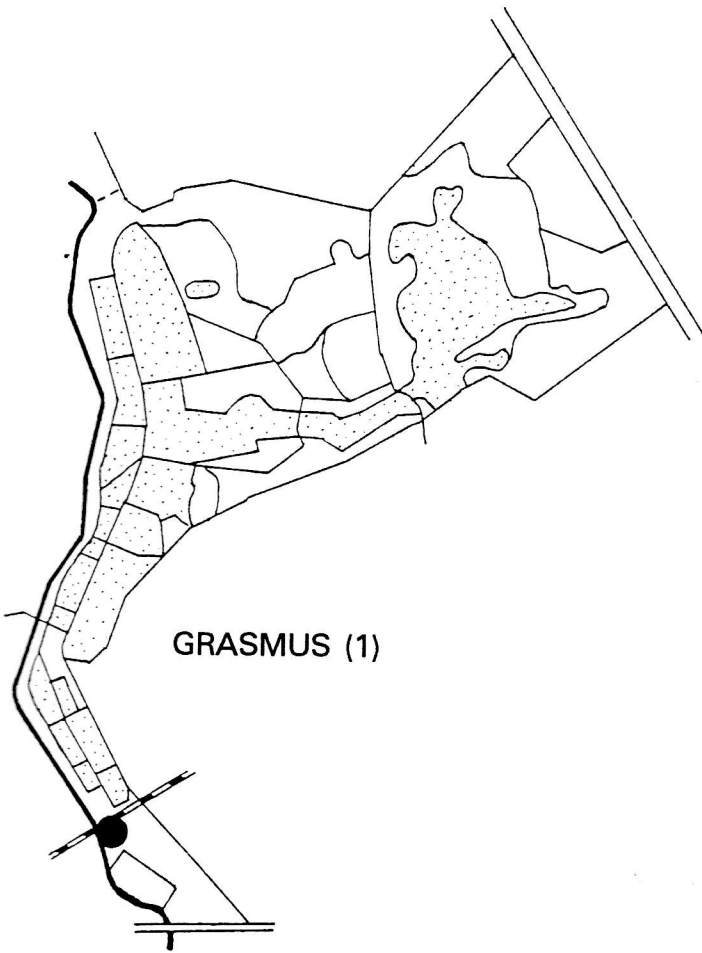

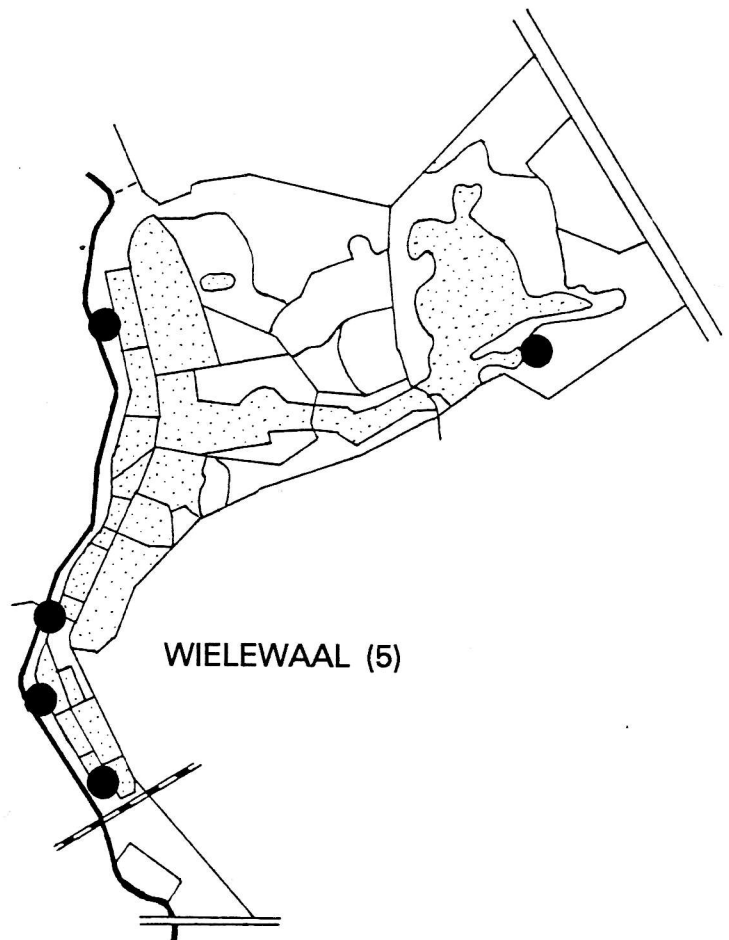
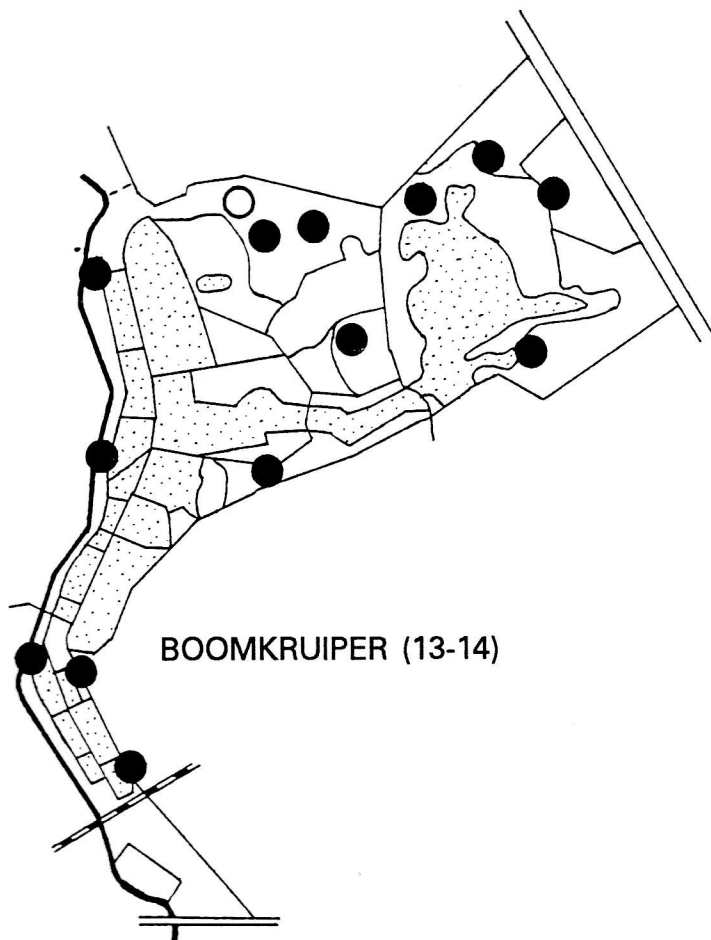
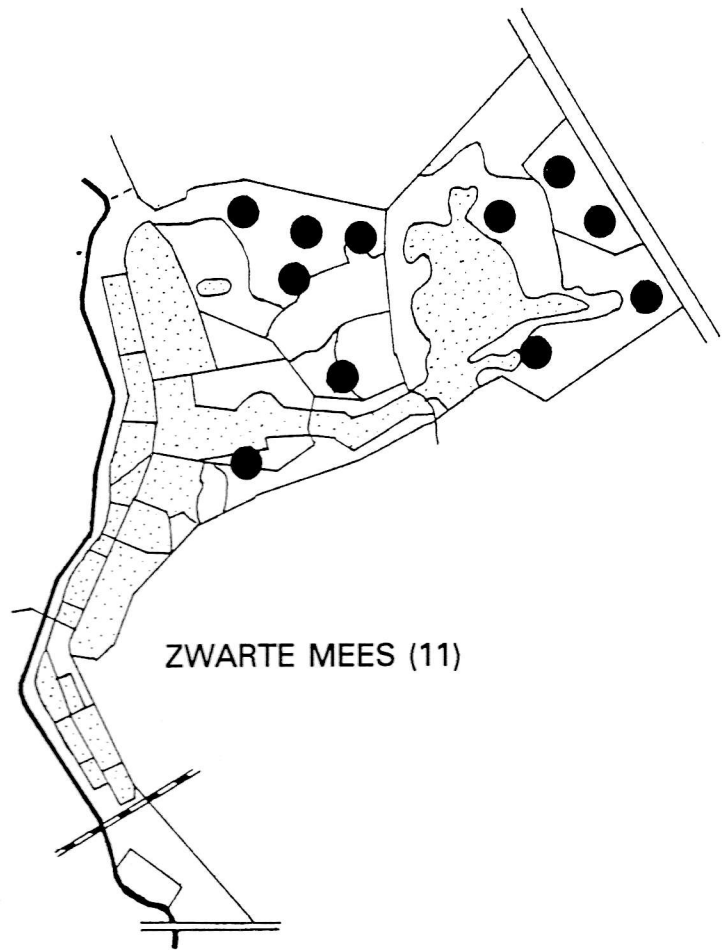
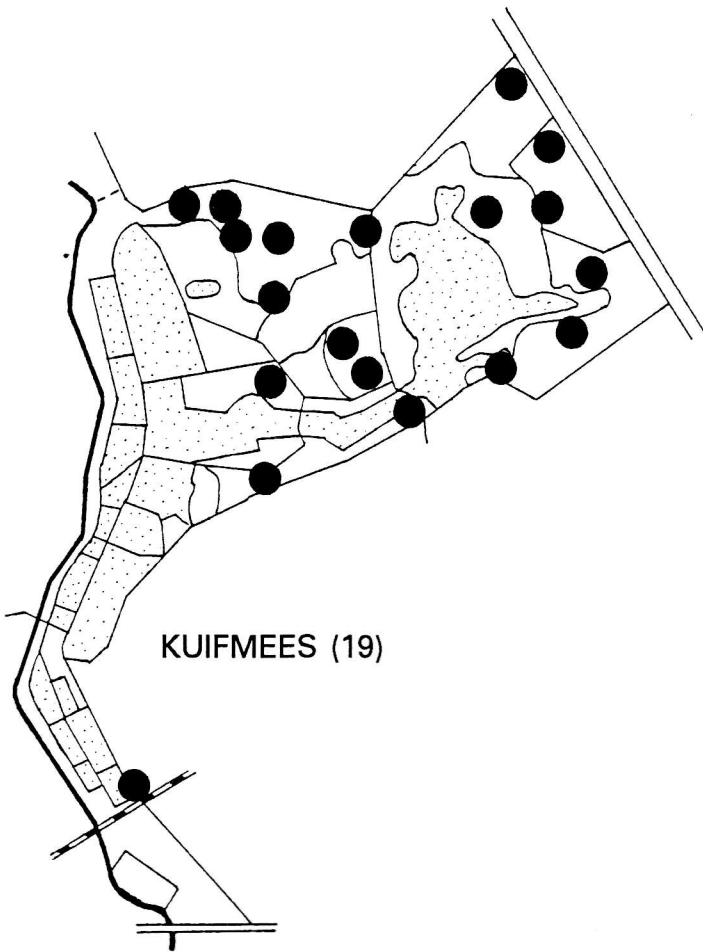

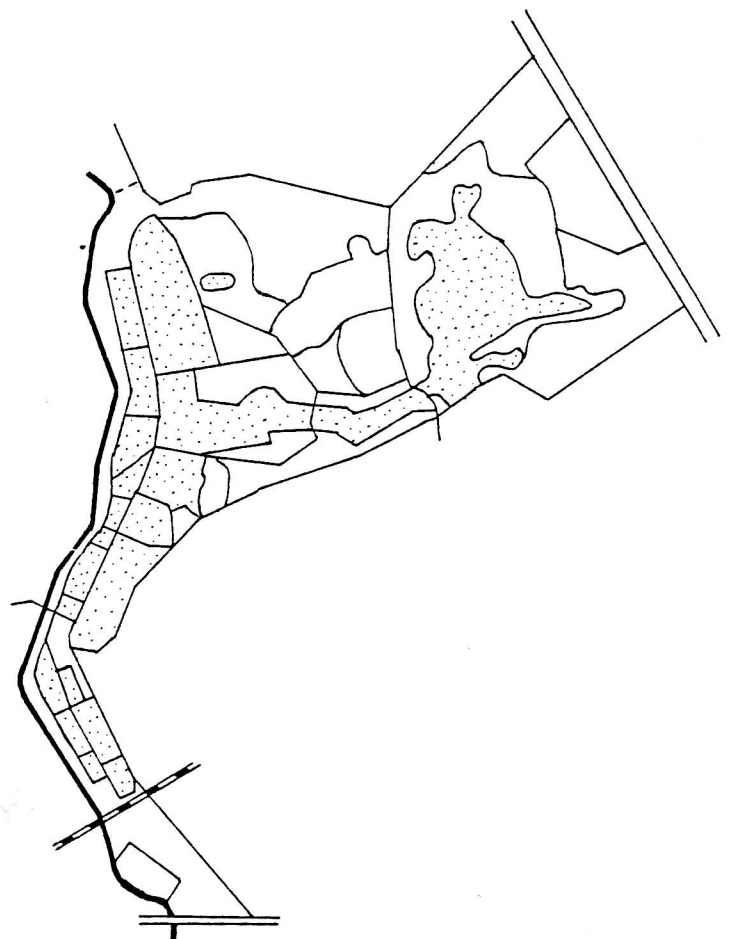
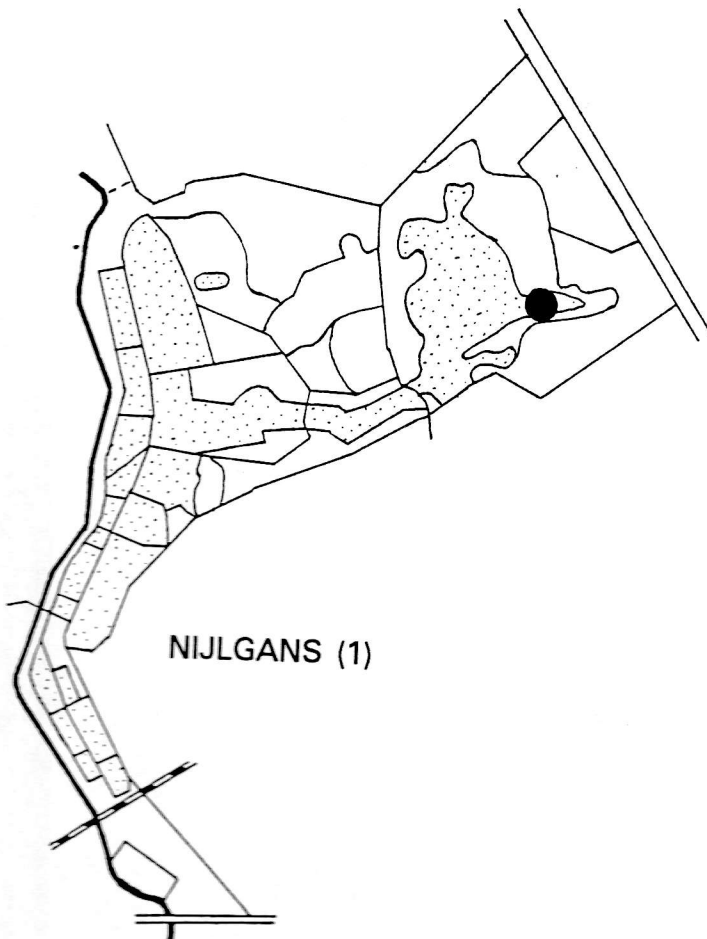
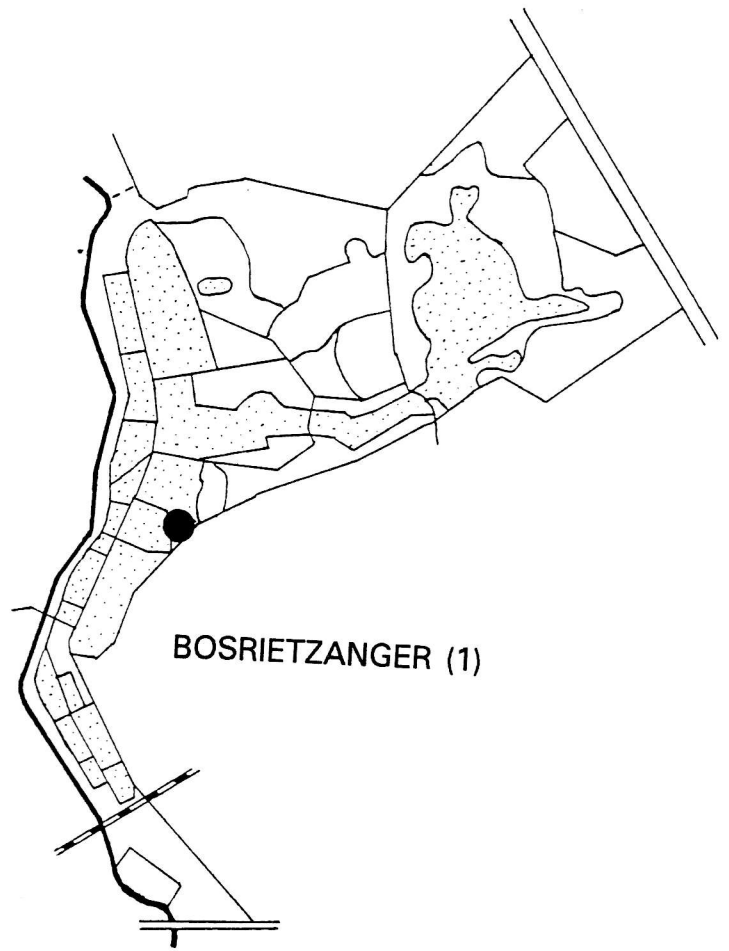
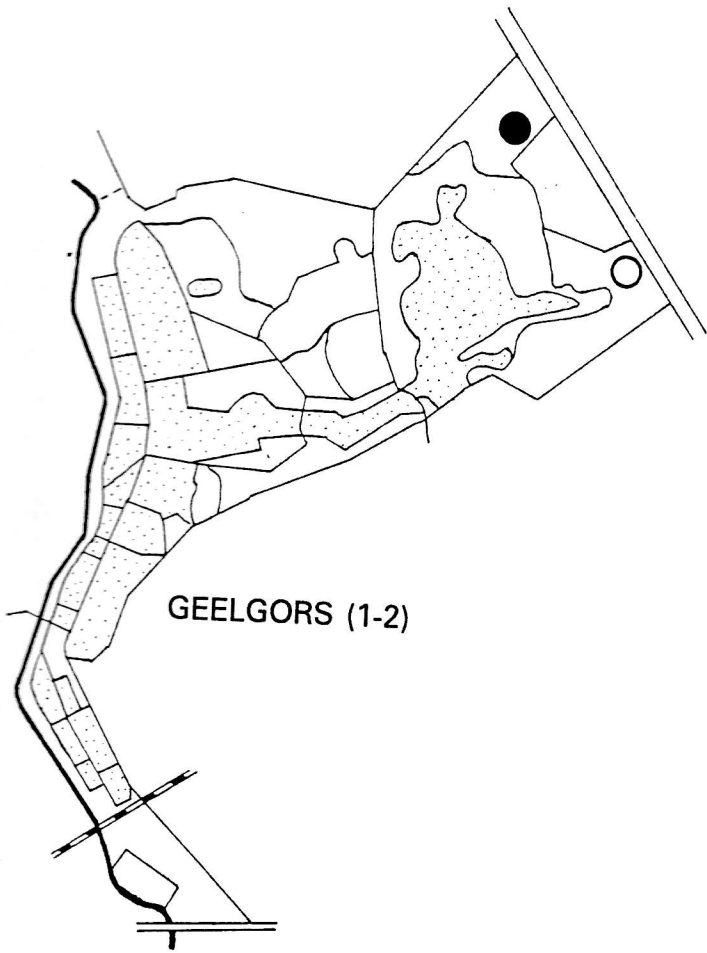

48

m = mannetjes
v = vrouwtjes

m = mannetjes
v = vrouwtjes

Tafeleend

		datum																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
		14-3		24-3		27-3		29-3		30-3		3-4		7-4		11-4		17-4		20-4		24-4		25-4		27-4		30-4		8-5		9-5		11-5		13-5		16-5		19-5		23-5		28-5		30-5		5-6		9-6		16-6																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
vijver nr		m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m

m=mannetjes
v=vrouwtjes

m = mannetjes
v = vrouwtjes

Sloboend

[illegible]

datum

m = mannetjes
v = vrouwtjes